VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ HAI

20.7.2026 (7.6 Bính Ngọ)

Số 86 (4377)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

Để nghĩa trang liệt sĩ trở thành công viên lịch sử, văn hóa tâm linh

● **Kỳ 1: Lặng nghe những tiếng rì rầm** [4+5]

Thành kính dâng hương tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ tại Nghĩa trang Liệt sĩ Quốc gia Trường Sơn **Ảnh: V.QUÝ**

Phát triển hạ tầng văn hóa số phục vụ phát triển văn hóa Việt Nam [3]

Kế hoạch hành động 100 ngày xử lý các điểm nghẽn về chuyển đổi số của Bộ VHTTDL [2]

VĂN HÓA TRI ÂN:

Từ sức mạnh của lịch sử đến khát vọng Việt Nam hùng cường [7]

Xứng tầm điểm đến "Đô thị du lịch sạch ASEAN" [6]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Thế nào là trung tâm?

● **MINH TUỆ**

Một doanh nghiệp chuyên làm quy hoạch đang thực hiện việc nghiên cứu quy hoạch du lịch cho một hòn đảo, với sự tiếp nhận ý kiến làm quy hoạch phải thể hiện cho được quyết tâm của chính quyền địa phương, rằng phải theo hướng trở thành một trung tâm du lịch quốc gia. Ra hội nghị, doanh nghiệp quy hoạch cũng báo cáo rằng, trong luật không có cụm từ nào nói đến "trung tâm du lịch quốc gia" là thế nào cả.

(Xem trang 2)

NGHỆ THUẬT LÀM GỐM CHĂM:

Hướng bảo tồn, phát huy nhân cột mốc báo cáo UNESCO [8]

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC:

50 năm đồng hành cùng sự nghiệp bảo tồn, phát triển văn hóa dân tộc của Đảng và Nhà nước [11]

Kế hoạch hành động 100 ngày xử lý các điểm nghẽn về chuyển đổi số của Bộ VHTTDL

Ủy viên dự khuyết BCH Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Huy Dũng vừa ký ban hành Kế hoạch hành động 100 ngày xử lý các điểm nghẽn về chuyển đổi số của Bộ VHTTDL thực hiện Kế hoạch số 05-KH/BCĐTW.

Kế hoạch số 4437/KH-BVHTTDL được ban hành nhằm mục tiêu cụ thể hóa đầy đủ, kịp thời các nhiệm vụ Bộ VHTTDL được giao tại Kế hoạch số 05-KH/BCĐTW ngày 11.7.2026 của Ban Chỉ đạo Trung ương; tập trung xử lý dứt điểm các điểm nghẽn về chuyển đổi số thuộc phạm vi quản lý của Bộ, tạo chuyển biến thực chất trong 100 ngày. Tạo chuyển biến rõ rệt trong phương thức lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, điều hành và hoạt động của các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ VHTTDL theo hướng hiện đại, hiệu quả, thông suốt và an toàn.

Bên cạnh đó, đổi mới phương thức quản trị theo sản phẩm đầu ra, mức độ sử dụng thực tế và giá trị mang lại; giảm thao tác thủ công, giảm giấy tờ, giảm thời gian và chi phí cho cơ quan, cán bộ, người dân, doanh nghiệp. Đồng thời, thiết lập kỷ luật, nguyên tắc thống nhất trong quản trị dữ liệu, hạ tầng, nền tảng số và bảo đảm an ninh mạng; khắc phục đầu tư phân tán, cát cứ dữ liệu, trùng lặp hệ thống và tình trạng nguồn lực đã bố trí nhưng triển khai, giải ngân chậm. Bộ VHTTDL yêu cầu, công tác tổ chức thực hiện theo nguyên tắc: Rõ người, rõ việc, rõ trách nhiệm, rõ thẩm quyền, rõ thời gian, rõ kết quả. Người đứng đầu cơ quan chủ trì chịu trách nhiệm về sản phẩm cuối cùng; cơ quan phối hợp chịu trách nhiệm về chất lượng và tiến độ thực hiện nhiệm vụ phối hợp theo phân công...

Kế hoạch thực hiện từ ngày 10.7 đến hết ngày 30.11.2026. Các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ và các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp có liên quan tập trung xử lý các điểm nghẽn thuộc các nhóm vấn đề về hạ tầng số; dữ liệu số; nền tảng số; dịch vụ công trực tuyến; phát triển kinh tế số; nguồn nhân lực; tài chính và kỷ luật thực thi và tuân thủ... Trước 30.11.2026, Văn phòng Bộ tái cấu trúc các thủ tục hành chính thuộc phạm vi quản lý của Bộ trong danh mục theo Nghị quyết số 66.7/2025/NQ-CP. Mục tiêu hướng tới là TTHC được tái cấu trúc; quy trình điện tử, biểu mẫu cập nhật; công khai kết quả cắt giảm…

Sau khi kết thúc 100 ngày làm việc, tổng hợp, trình lãnh đạo Bộ báo cáo tổng kết, đánh giá kết quả thực hiện. Tổng kết đợt cao điểm sau ngày 30.11.2026.

V.D

Khởi tố hai bị can liên quan đến tố cáo tiêu cực trong kỳ thi tốt nghiệp THPT tại Quảng Trị

Chiều qua 19.7, Cơ quan An ninh điều tra, Công an tỉnh Quảng Trị cho biết, đã ra quyết định khởi tố vụ án "Lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ" xảy ra tại điểm thi Trường Trung học phổ thông Lê Trực (xã Tuyên Hóa, tỉnh Quảng Trị) trong kỳ thi tốt nghiệp Trung học phổ thông năm 2026.

Căn cứ kết quả điều tra, xác minh, Cơ quan An ninh điều tra cũng khởi tố hai bị can là giáo viên của Trường Trung học phổ thông Lê Trực gồm ông Trần Đức Lực (sinh năm 1979) và bà Đoàn Thị Thanh Bình (sinh năm 1978).

Trước đó, vào ngày 10.7, trên mạng xã hội lan truyền thông tin tố cáo tiêu cực trong kỳ thi tốt nghiệp Trung học phổ thông năm 2026 tại điểm thi Trường Trung học phổ thông Lê Trực, tỉnh Quảng Trị, có hiện tượng giáo viên vào hướng dẫn học sinh làm bài. Vụ việc đã gây xôn xao dư luận trên mạng xã hội. Sau đó, UBND tỉnh Quảng Trị đã có văn bản số 3392/UBND-KGVX gửi Sở GD&ĐT, Công an tỉnh về việc rà soát kết quả thi tốt nghiệp trên địa bàn. Vụ việc đang được các cơ quan chức năng tiếp tục điều tra, làm rõ.

P.V

Thế nào... *(Tiếp theo trang 1)*

Vậy thì thế nào là "trung tâm"? Trung tâm là ở giữa, là điểm giữa, thì ai cũng biết. Nếu đơn giản chỉ có thế thì chẳng cần phải bàn làm gì. Nhưng, như nước Mỹ thì thủ đô Washington lại nằm ở rìa đông của một đại lục to lớn, Trung Hoa thì thủ đô Bắc Kinh lại nằm lệch ở phía Bắc đất nước, vậy thì khái niệm "trung tâm chính trị" hẳn phải khác với trung tâm thuần túy tự nhiên. Trung tâm kinh tế cũng vậy, không hẳn là nằm giữa xét theo thế đất tự nhiên, vì thành phố gọi là trung tâm kinh tế của nước Mỹ là New York cũng nằm ở rìa phía Đông nước Mỹ; thành phố kinh tế lớn bậc nhất Trung Quốc là Thượng Hải cũng nằm ở bờ Đông nước này.

Vậy, khái niệm trung tâm không trùng khớp với điểm giữa, mà là nơi tập trung cao nhất, xét theo từng lĩnh vực. Vậy thì một hòn đảo có thể trở thành một trung tâm du lịch quốc gia thực sự, bất kể nó không nằm ở trung tâm xét theo hình thể tự nhiên thuần túy. Nhưng vì sao trong luật lại không đưa ra khái niệm "trung tâm du lịch quốc gia"? Đây là sự thiếu sót của luật chăng? Nghĩ rằng trên thế giới có nhiều trường hợp người ta "nhắm" một nơi có thể là sự phát triển kinh tế phồn thịnh bậc nhất, nhưng rồi vì nguyên do nào đó, nơi ấy lại không được như vậy. Trong khi đó, có thể một nơi nào đó không ai ngờ đến, lại phát triển trội bật hơn cả. Vậy cũng có nghĩa, ý chí của nhà quản lý nhà nước có thể là tốt, nhưng bản thân kinh tế có quy luật riêng của nó, không phải người ta cố "uốn" mà được.

Lại nói đến hòn đảo nọ diện tích chỉ khiêm tốn thôi, ở vị trí không thật thuận lợi, nhưng nhà quy hoạch lại vẽ ra nào sân bay, nào sân golf, rồi cố nắn nó thành "trung tâm du lịch quốc gia", vậy thực tế có thể trở thành? Lại một số địa phương khác cũng nêu cao mục tiêu biến hòn đảo nọ trong địa phương trở thành "trung tâm du lịch quốc gia". Cứ cái đà này, ba bốn, năm sáu, rồi mười địa phương đều đặt mục tiêu như vậy, thì nơi nào là trung tâm? Không phải một quốc gia chỉ duy nhất một trung tâm kinh tế, có thể là đa trung tâm, nhưng một khi có quá nhiều trung tâm, thì cũng có nghĩa, không có nơi nào là trung tâm nữa.

Ấy có lẽ là lý do các nhà làm luật không phải quên, mà thấy không nhất thiết phải đưa ra ý niệm "trung tâm du lịch quốc gia". "Trung tâm du lịch quốc gia" nếu có thật, thì chính nơi ấy phải là nơi hút khách du lịch đông nhất, có cơ sở hạ tầng du lịch tiên tiến nhất, có thu nhập từ du lịch cao nhất. Mà những thứ này do bản thân hoạt động hiệu quả, sức hấp dẫn tự thân của nơi ấy mà ra. Nói cách khác, không cần ngôn từ gì to tát, nếu giỏi thì người ta cứ hút khách, và không cần nói trung tâm gì cả, thì đích thị nó cũng là trung tâm.

Thành công trong kinh tế không phải là tìm kiếm các danh hiệu hão huyền, mà ở thực chất lợi nhuận thu được. Không phải hễ nhà quản lý muốn nơi nào đó là trung tâm du lịch, dồn tiền của vào đó để xây dựng cho nó thành trung tâm du lịch thì sẽ có trung tâm. Có lẽ khi quy hoạch, nhà quản lý cũng như nhà tư vấn quy hoạch chỉ nên đặt mục tiêu phát huy tối đa tiềm năng của địa phương, hơn là phấn đấu để trở thành "trung tâm" này nọ. Cái gọi là "trung tâm" cũng có thể dịch chuyển, từ nơi này qua nơi khác, tùy thuộc vào bối cảnh của từng thời kỳ. ■

Ngày hội Gia đình tiêu biểu khu vực phía Nam lần thứ I năm 2026

Từ ngày 24 - 26.7, Bộ VHTTDL sẽ phối hợp với UBND TP Đồng Nai triển khai tổ chức "Ngày hội Gia đình tiêu biểu các tỉnh, thành phố khu vực phía Nam lần thứ I năm 2026" với nhiều hoạt động phong phú, thiết thực và ý nghĩa.

Ngày hội được tổ chức theo quyết định số 1123/QĐ-BVHTTDL của Bộ trưởng Bộ VHTTDL, nhằm cụ thể hóa chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về xây dựng gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới; góp phần đưa hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam thấm sâu vào đời sống xã hội theo tinh thần Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị.

Với chủ đề "Gia đình hạnh phúc - Quốc gia thịnh vượng", Ngày hội là sự kiện văn hóa, gia đình quy mô cấp khu vực đầu tiên quy tụ các gia đình tiêu biểu đến từ 9 tỉnh, thành phố khu vực phía Nam. Thông qua chuỗi hoạt động giao lưu, biểu dương và tôn vinh các gia đình văn hóa tiêu biểu, Ngày hội góp phần lan tỏa những giá trị nhân văn, truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam; khơi dậy ý thức giữ gìn, vun đắp hạnh phúc gia đình và nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành và toàn xã hội đối với công tác gia đình...

Theo Ban tổ chức, Ngày hội có sự tham gia của 36 gia đình tiêu biểu đến từ 9 tỉnh, thành phố khu vực phía Nam gồm: TP Đồng Nai, TP.HCM, Cần Thơ và các tỉnh An Giang, Cà Mau, Đồng Tháp, Lâm Đồng, Tây Ninh và Vĩnh Long. Trong khuôn khổ Ngày hội sẽ diễn ra nhiều hoạt động phong phú, thiết thực như; Lễ dâng hương, tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh tại di tích lịch sử cấp Quốc gia Văn Miếu Trấn Biên. Lễ khai mạc Ngày hội diễn ra vào 19h30 ngày 24.7 tại Trung tâm Xúc tiến Đầu tư, Thương mại và Du lịch thành phố Đồng Nai. Lễ Bế mạc Ngày hội sẽ diễn ra vào lúc 11h00, ngày 26.7 tại Trung tâm Xúc tiến Đầu tư, Thương mại và Du lịch TP Đồng Nai.

B.H

Quy định mới thủ tục cấp, đổi, cấp lại và thu hồi thẻ nhà báo

Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh vừa ký ban hành Thông tư 19/2026/TT-BVHTTDL quy định chi tiết hồ sơ, thủ tục cấp, đổi, cấp lại và thu hồi thẻ nhà báo, thẩm quyền tổ chức, chương trình và yêu cầu của lớp bồi dưỡng nghiệp vụ báo chí, đạo đức nghề nghiệp.

Thông tư này quy định chi tiết khoản 7 Điều 28 Luật Báo chí số126/2025/QH15 về hồ sơ, thủ tục cấp, đổi, cấp lại và thu hồi thẻ nhà báo, thẩm quyền tổ chức, chương trình và yêu cầu của lớp bồi dưỡng nghiệp vụ báo chí, đạo đức nghề nghiệp. Theo Thông tư, người đứng đầu cơ quan, đơn vị đề nghị cấp, đổi, cấp lại thẻ nhà báo chịu trách nhiệm trước pháp luật về tính chính xác, tính hợp pháp đối với các tài liệu, giấy tờ và nội dung thông tin xác nhận trong hồ sơ theo phạm vi thẩm quyền của cơ quan đó; bảo đảm các đối tượng đủ điều kiện, tiêu chuẩn, có hoạt động báo chí đúng với nội dung kê khai trong hồ sơ.

Người đề nghị cấp, đổi, cấp lại thẻ nhà báo chịu trách nhiệm trước pháp luật về tính chính xác, tính hợp pháp đối với các tài liệu, giấy tờ và nội dung thông tin kê khai của mình trong hồ sơ...

T.SƯƠNG

Phát triển hạ tầng văn hóa số phục vụ phát triển văn hóa Việt Nam

● T.SƯƠNG

Chính phủ vừa ban hành Nghị định số 277/2026/NĐ-CP về Hạ tầng văn hóa số. Trong đó nêu rõ, khuyến khích sử dụng sản phẩm, dịch vụ văn hóa số do doanh nghiệp Việt Nam nghiên cứu, phát triển, sản xuất, cung cấp.

Nghị định này quy định chi tiết khoản 1, khoản 3 và khoản 5 Điều 10 Nghị quyết số 28/2026/QH16 của Quốc hội về phát triển văn hóa Việt Nam, bao gồm phát triển hạ tầng văn hóa số; cơ sở dữ liệu về văn hóa, kho dữ liệu văn hóa số quốc gia, nền tảng số dùng chung trong lĩnh vực văn hóa; chính sách thu hút đầu tư, hỗ trợ phát triển công nghệ số, sản phẩm, dịch vụ văn hóa số; trung tâm đổi mới sáng tạo văn hóa và trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan.

Bảo đảm tính đồng bộ, liên thông, dùng chung rộng khắp

Nghị định bao gồm 5 chương và 20 điều, áp dụng đối với cơ quan, tổ chức, cá nhân Việt Nam và cơ quan, tổ chức, cá nhân nước ngoài trực tiếp tham gia hoặc có liên quan đến hoạt động phát triển, xây dựng, quản lý, quản trị, vận hành, khai thác, sử dụng hạ tầng văn hóa số, phát triển, sản xuất nội dung số, sản phẩm, dịch vụ văn hóa số và trung tâm đổi mới sáng tạo văn hóa tại Việt Nam.

Theo Nghị định, phát triển hạ tầng văn hóa số phục vụ phát triển văn hóa Việt Nam, phát triển sản phẩm, dịch vụ văn hóa số và công tác quản lý nhà nước về văn hóa; phát triển hạ tầng văn hóa số bảo đảm tính đồng bộ, liên thông, dùng chung rộng khắp, tối ưu hóa nguồn lực, tránh đầu tư phân tán, trùng lặp. Phát triển, nghiên cứu, sáng tạo, sản xuất, phân phối và khai thác sản phẩm, dịch vụ văn hóa số dựa trên nền tảng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam, khai thác, bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa Việt Nam. Khuyến khích sử dụng sản phẩm, dịch vụ văn hóa số do doanh nghiệp Việt Nam nghiên cứu, phát triển, sản xuất, cung cấp.

Chủ động hợp tác quốc tế trong phát triển hạ tầng văn hóa số, phát triển công nghệ số, sản phẩm công nghệ số phục vụ hoạt động văn hóa và sản phẩm, dịch vụ văn hóa số. Phát triển hạ tầng văn hóa số bảo đảm gắn liền với nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội và chủ động phòng ngừa các nguy cơ xâm phạm an ninh văn hóa trên môi trường số. Nhà nước khuyến khích, thu hút các tập đoàn công nghệ, doanh nghiệp công nghệ số trong nước và nước ngoài đầu tư, hợp tác đầu tư, tài trợ, chuyển giao công nghệ, phát triển hạ tầng số, hạ tầng dữ liệu, nền tảng số dùng chung, giải pháp công nghệ cao phục vụ bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa, phát triển công nghiệp văn hóa và sản phẩm, dịch vụ văn hóa số.

Việc đầu tư, phát triển hạ tầng văn hóa số, sản phẩm, dịch vụ văn hóa số theo phương thức đối tác công tư được thực hiện theo quy định của pháp luật về đầu tư theo phương thức đối tác công tư, pháp luật về dữ liệu, pháp luật về quản lý, sử dụng tài sản công và pháp luật có liên quan.

Công nghệ số ưu tiên phát triển trong lĩnh vực văn hóa

Nghị định nêu rõ một số công nghệ số ưu tiên phát triển trong lĩnh vực văn hóa bao gồm: Điện toán đám mây (Cloud Computing); điện toán biên (Edge Computing); trí tuệ nhân tạo (AI); dữ liệu lớn (Big Data); bản sao số (Digital Twin); Internet vạn vật (IoT); chuỗi khối (Blockchain); thực tế ảo (VR), thực tế tăng cường (AR), thực tế mở rộng (XR), trải nghiệm nhập vai (IR), thực tế hỗn hợp (MR); công nghệ quét ba chiều (LiDAR), trắc lượng ảnh (Photogrammetry), hệ thống thông tin địa lý (GIS), mô hình hóa thông tin (BIM/HBIM); công nghệ số khác theo quy định của pháp luật.

Ứng dụng công nghệ số ưu tiên phát triển trong lĩnh vực văn hóa bao gồm: Mô hình ngôn ngữ lớn, trợ lý ảo và trí tuệ nhân tạo (AI) chuyên ngành văn hóa được huấn luyện dựa trên các tập dữ liệu chuẩn hóa của Việt Nam, có cơ chế kiểm soát đầu ra bảo đảm sự phù hợp với hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam, phục vụ số hóa, phân loại và gắn thẻ tự động tài nguyên văn hóa; nhận dạng chữ cổ, tư liệu lịch sử; dịch thuật đa ngôn ngữ, tạo phụ đề tự động; cá nhân hóa trải nghiệm văn hóa cho người dùng; tạo sản phẩm sáng tạo mới từ dữ liệu văn hóa số; việc phát triển và triển khai các mô hình, ứng dụng trí tuệ nhân tạo bảo đảm tuân thủ quy định của pháp luật có liên quan;

Nền tảng hỗ trợ sáng tạo và phân phối nội dung số phục vụ cung cấp công cụ sáng tạo, sản xuất và phân phối các sản phẩm, dịch vụ công nghiệp văn hóa, công nghiệp giải trí trên môi trường mạng, bao gồm hạ tầng phân phối nội dung (CDN), hệ thống quản lý và bảo vệ bản quyền số (DRM), công nghệ chống vi phạm bản quyền trực tuyến; Nền tảng quản trị tài sản số, sàn dữ liệu văn hóa và sàn giao dịch bản quyền số phục vụ truy xuất nguồn gốc dữ liệu, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ, cung cấp môi trường để giao dịch, trao đổi dữ liệu và hỗ trợ giao dịch, thương mại hóa các sản phẩm văn hóa, nghệ thuật, tài sản số; Nền tảng quản lý cơ sở dữ liệu quốc gia về di sản văn hóa; trưng bày, triển lãm trên môi trường điện tử phục vụ nhu cầu lưu trữ, thể hiện trên bản đồ số, tái lập các không gian di tích, hiện vật lịch sử lên môi trường số, cho phép khách tham quan 360 độ trên môi trường số hoặc tái hiện các loại hình nghệ thuật truyền thông;

Nghệ thuật truyền thống và di sản văn hóa đang từng bước được số hóa (ảnh minh họa)
Ảnh: TR.HUẤN

Nền tảng thuyết minh tự động và diễn giải văn hóa phục vụ du khách tham quan; Nền tảng phim trường số, trường quay số phục vụ quay dựng phim, xử lý kỹ thuật hậu kỳ; Nền tảng nghệ thuật biểu diễn trực tuyến, nền tảng lớp học văn hóa, nghệ thuật trực tuyến; Nền tảng xuất bản, phát hành số; nền tảng truyền thông tri thức xã hội số quốc gia trên thiết bị di động, gắn với chuỗi chương trình nội dung trọng điểm có định hướng tạo thành dòng thông tin, tri thức định hình chuẩn mực hành vi, ứng xử văn hóa, góp phần hình thành môi trường văn hóa lành mạnh, văn minh, an toàn trên môi trường số; Sản phẩm công nghệ số ưu tiên khác theo quy định của pháp luật.

Theo Nghị định quy định, sản phẩm, dịch vụ văn hóa số là các sản phẩm, dịch vụ số thuộc lĩnh vực văn hóa. Sản phẩm, dịch vụ văn hóa số bao gồm: Di sản văn hóa và tri thức văn hóa số: Bao gồm các phiên bản số hóa 2D, 3D, thực tế ảo (VR), thực tại tăng cường (AR) của di sản văn hóa; bản đồ số di sản văn hóa; thư viện số; trưng bày, triển lãm trên môi trường điện tử. Nội dung và giải trí số: Âm nhạc, xuất bản phẩm điện tử (bao gồm các phiên bản số hóa 2D, 3D, thực tế ảo (VR), thực tế tăng cường (AR), thực tế hỗn hợp (MR), thực tế mở rộng (XR);

Nghệ thuật và sáng tạo số: Điện ảnh, mỹ thuật, nhiếp ảnh, thiết kế sáng tạo, nghệ thuật biểu diễn trực tuyến trên môi trường số; Phân phối nội dung văn hóa số: Bao gồm các nền tảng xuất bản điện tử, mạng xã hội chia sẻ nội dung trong lĩnh vực văn hóa; Du lịch và trải nghiệm văn hóa số: Bao gồm các hệ thống thuyết minh đa ngôn ngữ tự động, bản đồ số du lịch văn hóa, các sản phẩm trải nghiệm du lịch cá biệt hóa dựa trên công nghệ số và hệ sinh thái tài nguyên bản địa; Các sản phẩm, dịch vụ văn hóa số, nội dung số khác theo quy định của pháp luật... ■

Đề xuất xây dựng một khu tái định cư kiểu mẫu cho người dân vùng lũ Lai Châu

Thông tin từ Cục Quản lý đê điều và Phòng, chống thiên tai cho biết sáng qua 19.7, Thứ trưởng Nguyễn Hoàng Hiệp cùng Đoàn công tác của Bộ NN&MT đã đến thăm các điểm bị ảnh hưởng do trận lũ vừa qua tại xã Mường Than (địa phương chịu thiệt hại nặng nề nhất trong đợt lũ quét, sạt lở xảy ra từ ngày 15-18.7) thuộc tỉnh Lai Châu.

Qua nắm bắt tình hình, Thứ trưởng Nguyễn Hoàng Hiệp đề nghị tỉnh Lai Châu tập trung mọi nguồn lực để khắc phục hậu quả, đảm bảo đời sống cho 800 hộ dân bị ảnh hưởng. Trọng tâm là thông tuyến các quốc lộ huyết mạch, tìm kiếm người mất tích và đề xuất hỗ trợ xây dựng một khu tái định cư kiểu mẫu với quy mô 200 hộ nhằm ổn định sinh kế lâu dài cho người dân.

Báo cáo tình hình thiên tai của UBND tỉnh Lai Châu cho thấy từ đầu năm 2026 đến giữa tháng 7.2026, thiên tai tại Lai Châu xảy ra thường xuyên và dồn dập. Mưa lớn cường suất cao kéo dài gây ra lũ quét trên các sông, suối, sạt lở đất trên các sườn dốc và khu vực địa chất yếu. Riêng từ ngày 15-18.7, trên địa bàn tỉnh Lai Châu có mưa rất to. Nhiều khu vực do tình trạng mưa dồn dập, cục bộ đã xảy ra lũ quét và sạt lở đất đá, gây thiệt hại nghiêm trọng về người và tài sản của Nhà nước và nhân dân. Riêng tại xã Mường Than, sáng 17.7, đợt lũ quét và sạt lở đất xảy ra tại khu vực thượng nguồn suối gần bản Đội 11 đã ảnh hưởng trực tiếp đến 899 hộ dân tại các bản Chít, Nậm Sáng, Noong Thăng, Nậm Ngùa và Khì.

Đến nay, trên địa bàn tỉnh Lai Châu ghi nhận 4 người chết, 4 người mất tích và 8 người bị thương. Lũ quét làm 53 ngôi nhà của 44 hộ dân bị hư hỏng (20 ngôi nhà bị cuốn trôi hoàn toàn); khoảng 300 ha lúa, hoa màu và thủy sản bị vùi lấp, cuốn trôi. Quốc lộ 32, quốc lộ 279 cùng nhiều tuyến đường nội bản, công trình thủy lợi, trường học và hệ thống điện bị hư hỏng nặng. Trong đó riêng xã Mường Than ước tính thiệt hại khoảng trên 120 tỉ đồng.

P.V

ĐỂ NGHĨA TRANG LIỆT SĨ TRỞ THÀNH CÔNG VIÊN LỊCH SỬ, VĂN HÓA TÂM LINH

LTS: Những năm qua, Đảng, Nhà nước và các địa phương đã dành nhiều tâm sức, nguồn lực cho công tác tu bổ, tôn tạo, chăm sóc nghĩa trang liệt sĩ, công trình ghi công. Nhiều nơi đã trở thành địa chỉ đỏ, không gian tri ân trang nghiêm, xanh đẹp, có sức lay động sâu sắc.

Tuy nhiên, trước sự hy sinh của các thế hệ cha anh, sự tri ân chưa bao giờ là đủ. Câu hỏi đặt ra là: Làm thế nào để các nghĩa trang liệt sĩ không chỉ trang nghiêm, sạch đẹp, mà còn trở thành những công viên lịch sử, văn hóa tâm linh, nơi ký ức được kể bằng cảnh quan, nghệ thuật, cây xanh, công nghệ, giáo dục và tình cảm cộng đồng?

Kỳ 1:

LẶNG NGHE NHỮNG TIẾNG RÌ RẦM

● **NGỌC TRUNG; ảnh: ĐỨC ANH**

Có những nơi càng lặng im, càng vang vọng. Giữa những hàng mộ trắng ở Trường Sơn, Đường 9, Vị Xuyên… hay ở biết bao nghĩa trang liệt sĩ trên cả nước, mỗi ngọn gió đi qua như mang theo tiếng rì rầm của lịch sử. Đất nước đã dành nhiều nguồn lực để tu bổ, tôn tạo, chăm sóc các công trình ghi công liệt sĩ. Nhưng trước công lao trời bể của những người đã nằm xuống, vẫn còn đó một câu hỏi day dứt: Chúng ta cần làm gì thêm để sự tri ân không chỉ trang nghiêm, mà còn sống động trong đời sống đương đại?

Một sáng sớm của trung tuần tháng Bảy, ở Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn, gió thổi khẽ qua những hàng cây. Tiếng chuông ngân lên, chậm rãi, lan qua những dãy mộ nối dài tưởng như không dứt. Mỗi tấm bia là một tên người, một quê hương, một tuổi trẻ, một cuộc đời đã dừng lại để đất nước được tiếp tục đi tới. Ở những không gian như thế, người ta thường nói nhỏ hơn, bước chậm hơn. Không ai bảo ai, sự trang nghiêm tự thân khiến mỗi người biết cúi đầu.

Không khí trang nghiêm tại Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn những ngày tháng Bảy

Mỗi giọt nước mắt chứa đựng lòng biết ơn

Hơn mười năm gắn bó với Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn, ông Trần Văn Nhân, Phó Trưởng ban phụ trách Ban Quản lý Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn đã chứng kiến rất nhiều câu chuyện xúc động của thân nhân các anh hùng liệt sĩ. Với ông, điều đọng lại sâu nhất không phải là những con số, cũng không chỉ là quy mô của nghĩa trang, mà là những giọt nước mắt.

"Có những gia đình có người thân đang yên nghỉ tại Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn, nhưng cũng có những gia đình vẫn đang miệt mài trên hành trình tìm kiếm hài cốt người thân chưa được quy tập. Mỗi lần đón tiếp họ, điều khiến tôi xúc động nhất chính là những giọt nước mắt", ông Nhân chia sẻ. Những giọt nước mắt ấy rơi trước Tượng đài Tổ quốc ghi công, trước Đài tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ, hay lặng lẽ bên một phần mộ có tên, có quê quán. Đó là nước mắt của nhớ thương, tự hào và biết ơn. Với những gia đình đã tìm được phần mộ người thân, nỗi đau phần nào được xoa dịu khi thấy các liệt sĩ được chăm sóc trong một không gian trang nghiêm, thanh bình giữa vùng đất linh thiêng Trường Sơn.

Nhưng nghĩa trang không chỉ đón những người đã tìm thấy nơi người thân yên nghỉ. Có những gia đình từ rất xa tìm về, mang theo những hồ sơ đã cũ, những tấm ảnh đã úa màu thời gian. Họ chưa tìm được hài cốt người thân, nhưng vẫn đến Trường Sơn để thắp hương, để cầu nguyện, để gửi gắm niềm hy vọng mong manh mà bền bỉ. "Với những gia đình chưa tìm được hài cốt người thân, mỗi lần đến nghĩa trang họ vẫn mang theo niềm hy vọng. Chứng kiến hành trình ấy, chúng tôi thực sự đồng cảm với nỗi đau và khát vọng đoàn tụ của các gia đình", ông Nhân nói.

Ông Nguyễn Văn Mạnh, Tổ trưởng tổ quản trang Nghĩa trang Liệt sĩ Hàm Rồng (Thanh Hóa) Ảnh: N.LINH

Nỗ lực không thể phủ nhận

Những năm qua, nhiều nghĩa trang liệt sĩ trên cả nước đã được quan tâm tu bổ, tôn tạo, chỉnh trang. Từ nghĩa trang quốc gia đến nhiều công trình ghi công ở địa phương, diện mạo đã từng bước thay đổi. Những phần mộ được chăm nom thường xuyên, cây xanh được cắt tỉa, nhà bia, đài tưởng niệm, lối đi, khu hành lễ được đầu tư ngày càng khang trang hơn.

Tại Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn, công việc của những người quản trang không chỉ là giữ gìn cảnh quan chung. Đó còn là sự chăm chút từng chi tiết nhỏ: Lư hương, bát hương, lọ hoa, khuôn viên, lối đi, từng phần mộ liệt sĩ. Theo ông Trần Văn Nhân, đội ngũ cán bộ, viên chức làm việc tại nghĩa trang luôn xác định phải thường xuyên theo dõi, chăm sóc từng phần mộ để bảo đảm không gian thờ tự luôn trang nghiêm và tôn kính. Đó là nền tảng căn bản của đạo lý uống nước nhớ nguồn. Ông Nhân cho rằng, công tác phục vụ thân nhân liệt sĩ là nhiệm vụ rất quan trọng. Người làm công tác quản lý nghĩa trang cần nắm vững các quy định, chính sách liên quan đến người có công và liệt sĩ để tư vấn, hướng dẫn đầy đủ, chính xác. Từ tìm kiếm thông tin phần mộ, thăm viếng liệt sĩ đến các thủ tục liên quan, mọi thắc mắc của thân nhân đều cần được giải đáp nhanh chóng, tận tình, chu đáo.

Mỗi sáng, các chị HDV tại Thành cổ đều pha cà phê mới các anh hùng liệt sĩ

"Sự tận tâm trong khâu tiếp đón, hướng dẫn không chỉ giúp người dân thuận lợi hơn trong công việc mà còn thể hiện sự tri ân của thế hệ hôm nay đối với những người đã hy sinh vì Tổ quốc", ông Nhân bày tỏ. Dẫu vậy, đứng giữa những hàng mộ ấy, càng thấy sự chăm sóc hôm nay đáng quý bao nhiêu, càng thấy sự hy sinh của thế hệ cha anh lớn lao bấy nhiêu. Và chính từ đó, một cảm giác lặng lẽ dâng lên: Có lẽ, sự tri ân vẫn cần được làm sâu sắc hơn, bền hơn, thường xuyên hơn, đồng thời gần gũi hơn với đời sống đương đại, để những người ngã xuống vẫn cảm nhận rõ nhịp thở phát triển của đất nước.

Để ký ức gần gũi và sống động hơn

Bên cạnh những nghĩa trang lớn đã được quan tâm đầu tư tương đối đồng bộ, hiện vẫn còn đó không ít nghĩa trang liệt sĩ ở cấp xã, phường mang nặng dáng vẻ trầm lặng, cách biệt. Không gian có thể sạch sẽ, trang nghiêm nhưng thường ngày ít người tới thăm viếng, tìm hiểu. Có nơi chỉ thực sự đông người đến dâng hương, tưởng niệm vào dịp 27.7, Tết Nguyên đán hoặc ngày lễ lớn. Cũng có nơi, hoạt động giáo dục truyền thống chưa được tổ chức thường xuyên. Học sinh, đoàn viên thanh niên có thể đến dâng hương, quét dọn, thắp nến tri ân, nhưng để nghĩa trang liệt sĩ trở thành một "lớp học lịch sử" đúng nghĩa, là nơi trải nghiệm sinh động thông qua những bức phù điêu, tranh ảnh thì vẫn còn khoảng cách.

Nhóm phóng viên *Văn Hóa* ở khắp vùng miền trên cả nước đã có những khảo sát nhiều nghĩa trang liệt sĩ tại một số địa phương, và cho

thấy nghĩa trang vẫn chỉ được xem là nơi chôn cất, tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ, chứ chưa tạo thành một thiết chế văn hóa lịch sử, mà ở đó không gian linh thiêng quyện hòa với không gian ký ức, cảnh quan không gian xanh. Nghĩa trang liệt sĩ vẫn trầm lặng trong bốn bức tường. Ông Nguyễn Văn Mạnh, Tổ trưởng Tổ quản trang Nghĩa trang Liệt sĩ Hàm Rồng (Thanh Hóa) chia sẻ: "Hằng năm, nghĩa trang đón khoảng 300-500 đoàn, với hàng nghìn lượt người đến dâng hương, tưởng niệm. Chủ yếu vào các dịp lễ, Tết và Ngày Thương binh - Liệt sĩ 27.7". Để nghĩa trang thực sự trở thành một "địa chỉ đỏ" hấp dẫn đối với thế hệ trẻ, ông Mạnh cho rằng cần nâng cấp, cải tạo chỉnh trang theo hướng mở; tiếp tục đổi mới cách giáo dục truyền thống. Ngoài các hoạt động dâng hương, tưởng niệm, có thể tăng cường những buổi sinh hoạt chuyên đề, kể chuyện lịch sử, giới thiệu về các liệt sĩ đang yên nghỉ tại nghĩa trang để các em hiểu sâu sắc hơn về sự hy sinh của cha ông.

> *"Trên dải đất Việt Nam, chiến tranh đã lùi xa hàng chục năm, nhưng những nỗi đau của cuộc chiến vẫn còn đó. Gần 1,2 triệu người con ưu tú của dân tộc đã ngã xuống trong cuộc chiến đấu giành tự do, độc lập và thống nhất đất nước. Cả nước hiện có hơn 3.200 nghĩa trang liệt sĩ và hơn 3.000 công trình ghi công liệt sĩ.*
>
> *Đây là hệ thống công trình đặc biệt, không chỉ là nơi yên nghỉ của các anh hùng liệt sĩ mà còn là không gian lưu giữ ký ức lịch sử, giáo dục truyền thống yêu nước, đạo lý "Uống nước nhớ nguồn" cho các thế hệ hôm nay và mai sau."*

Một khía cạnh khác, nhiều công trình ghi công hiện nay chưa có hệ thống thuyết minh đầy đủ. Thông tin về liệt sĩ, đơn vị chiến đấu, bối cảnh hy sinh, địa danh lịch sử gắn với nghĩa trang còn rời rạc. Ứng dụng công nghệ, số hóa dữ liệu, mã QR, bản đồ số, tư liệu ảnh, tư liệu âm thanh… nếu có, cũng chưa phổ biến và chưa trở thành một phần quen thuộc trong trải nghiệm của người dân khi đến thăm viếng. Từ thực tế quản lý tại Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn, ông Trần Văn Nhân cho rằng, một trong những nhiệm vụ quan trọng là chuyển đổi số, số hóa dữ liệu phần mộ liệt sĩ. Khi thông tin, hình ảnh và dữ liệu phần mộ được cập nhật trên hệ thống điện tử, việc tra cứu sẽ nhanh chóng, chính xác hơn; thân nhân liệt sĩ khi đến thăm viếng cũng được hướng dẫn thuận tiện hơn. Cùng với đó, việc ứng dụng cơ giới hóa, công nghệ trong chăm sóc nghĩa trang cũng giúp công tác vệ sinh, chăm sóc khuôn viên hiệu quả hơn, góp phần giữ cho nghĩa trang luôn xanh, sạch, đẹp.

Ông Nhân cũng thừa nhận ngay cả nghĩa trang quy mô như Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn vẫn chưa có hướng dẫn viên để kể lại những câu chuyện đầy cảm động của nơi đây. Nguyên do một phần từ đặc thù đơn vị thuộc Trung tâm Quản lý nghĩa trang liệt sĩ, Sở Nội vụ tỉnh Quảng Trị, với nhiệm vụ chính là quản lý, chăm sóc, vệ sinh, không có chức năng "kể chuyện" của một Ban Quản lý Khu di tích. Những gợi mở ấy cho thấy, tri ân trong thời đại mới không chỉ là hương khói và nghi lễ. Tri ân còn là tổ chức không gian, quản lý dữ liệu, chăm sóc ký ức, tạo điều kiện để người dân, nhất là thế hệ trẻ, đến với lịch sử bằng những hình thức gần gũi, trực quan và sống động hơn.

Những ly cà phê đặc biệt và điều còn day dứt

Thành cổ Quảng Trị luôn là "địa chỉ đỏ" giáo dục truyền thống cách mạng thu hút sự quan tâm đặc biệt của nhân dân cả nước, đồng thời là hình mẫu có nhiều sự tương đồng với ý tưởng "Để nghĩa trang liệt sĩ trở thành công viên lịch sử, văn hóa tâm linh" của *Văn Hóa*. Vì vậy, Thành cổ là nơi phải đến trên hành trình tác nghiệp đặc biệt lần này của chúng tôi.

Những ngày tháng Bảy, hàng vạn người tìm về di tích lịch sử Thành cổ Quảng Trị để dâng hương, tưởng niệm và tìm hiểu lịch sử. Tất bật tay viết thông tin đoàn vào viếng, tai nghe điện thoại, miệng đọc thông báo, bà Cáp Thị Thiên Trang, Trưởng Ban Quản lý di tích Khu lưu niệm Tổng Bí thư Lê Duẩn và Thành cổ Quảng Trị, mời vội chúng tôi ngồi tạm ở phòng khách. Trên bàn bày đủ các hương, hoa, đồ lễ. Nhưng điều đặc biệt thu hút chúng tôi là hàng chục cốc cà phê được xếp ngay ngắn trên bàn. Hỏi ra mới biết, các chị ngày nào cũng pha cà phê, nấu cơm ba bữa để mời "các chú", là 34 bộ hài cốt liệt sĩ tìm thấy tại khu vực Thành cổ và trường Bồ Đề. Dù các anh hùng liệt sĩ đã được tổ chức lễ truy điệu và an táng tại Nghĩa trang Liệt sĩ phường Quảng Trị sau thời gian "ở" chính phòng khách này, song các chị vẫn giữ thói quen "mời cơm, mời cà phê các chú".

"Đây là nhà của các chú mà", bằng chất giọng Quảng Trị đặc sệt, bà Trang chia sẻ qua những câu từ chỉ nói về người thân thiết. Bỗng cơn gió Lào nghịch ngợm lùa vào phòng, những chiếc thìa cà phê nương theo gió rung lên tiếng leng keng vui tai, khiến người viết chợt nhớ tới hai câu thơ *Đêm đêm rì rầm trong tiếng đất/Những buổi ngày xưa vọng nói về!* (Đất nước - Nguyễn Đình Thi). Điều đó lại càng thôi thúc nhóm phóng viên *Văn Hóa* tìm về nơi "các chú" cùng những chiến sĩ Thành cổ đang yên nghỉ.

Đồng hành cùng chúng tôi trong chuyến đi Thành cổ Quảng Trị có một nhân vật đặc biệt. Đó là bác Nguyễn Trọng Bường, CCB Thành cổ. Bác Bường giải thích Nghĩa trang Liệt sĩ phường Quảng Trị còn được người dân địa phương gọi là Nghĩa trang Thành cổ, vì đây là nơi an nghỉ của những anh hùng liệt sĩ đã ngã xuống trong trận Thành cổ. "Hằng năm, cứ đến ngày 24 tháng Chạp âm lịch, anh em CCB Thành cổ tại Quảng Trị chúng tôi lại tập hợp về nghĩa trang để dọn dẹp và ăn bữa cơm cũng đồng đội", bác nói. Dù đã được nghe nhiều về Thành cổ Quảng Trị nhưng những người trẻ và từ nơi phương xa tới như chúng tôi không khỏi bất ngờ về thông tin này. Và quả thực, khi đặt chân đến Nghĩa trang Thành cổ, như cách gọi của người dân địa phương, mới thấy rằng điều day dứt của *Văn Hóa* là có cơ sở.■

(Còn tiếp)

Trông ngóng các anh liệt sĩ "trở về"

● **Bài, ảnh: SƠN THÙY**

Sau hơn nửa thế kỷ, nhiều thân nhân liệt sĩ ở xã Phú Hồ (TP Huế) vẫn chưa nguôi nỗi đau khi người thân chưa tìm thấy hài cốt. Việc lấy mẫu ADN trong Chiến dịch "500 ngày đêm" mang theo niềm hy vọng đoàn tụ sau bao năm chờ đợi.

Đã mấy chục năm trôi qua, bà Dương Thị Bích Ngọc (80 tuổi, trú tại Tổ dân phố Trạch Thượng, phường Phong Điền, TP Huế) không thể quên hình ảnh người cha già trở về quê sau ngày quê hương giải phóng và mang theo ba giấy báo tử của các anh trai mình. Điều đau buồn của gia đình là cả ba người anh của bà đến nay vẫn chưa tìm thấy hài cốt. Đó cũng là trăn trở và day dứt của người phụ nữ đã bước vào tuổi xế chiều.

Lau dòng nước mắt, bà Bích Ngọc nghẹn ngào kể với chúng tôi về câu chuyện của gia đình. Cha bà là ông Dương Văn Lãng (quê làng Tây Hồ, xã Phú Hồ), vùng đất cách mạng nổi tiếng của Huế. Từ trước năm 1945 ông đã thoát ly đi theo cách mạng, sau đó khi những người con trai mới lớn cũng được ông cho vào chiến trường. "Tôi lúc đó mới khoảng hai tuổi nên những ký ức về các anh cũng mờ nhạt, chỉ nghe qua lời kể của mạ là các anh đều cao lớn và đẹp trai. Năm 1953, tôi theo mẹ chuyển ra khu vực Phong Điền buôn bán, sinh sống. Cha và các anh gần như không trở về thăm nhà do sợ ảnh hưởng đến gia đình. Cứ thế cho đến khi các anh hy sinh ở chiến trường", bà Ngọc kể.

Thời trẻ của bà không ít lần chứng kiến cảnh người mẹ Nguyễn Thị Cháu trằn trọc suốt đêm, lén khóc một mình vì không biết "xương thịt" các anh đang nằm lại ở đâu. Rồi mẹ Cháu cũng không chờ được chồng trở về, bà qua đời đầu năm 1975, khi quê hương đang chuẩn bị giải phóng. Theo bà Ngọc, ba người anh trai của bà là liệt sĩ Dương Văn Linh, Dương Văn Hữu, Dương Văn Cồ hy sinh thời kháng chiến chống Pháp, khi tuổi đời còn trẻ, chưa có ai lập gia đình. Năm 2000, mẹ bà Ngọc là cụ Nguyễn Thị Cháu được Nhà nước truy tặng Mẹ Việt Nam Anh hùng. Bà Ngọc cho hay, sau khi đất nước thống nhất, gia đình cũng mong sớm tìm kiếm được hài cốt các liệt sĩ nhưng thông tin ít ỏi và khó khăn.

Bà Dương Thị Bích Ngọc là người con thứ 8 (con út) trong gia đình và hiện chỉ còn mình bà. Bà Ngọc cho biết, khi Nhà nước triển khai Chiến dịch "500 ngày đêm đẩy mạnh tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ", bà rất vui mừng vì cơ hội có thể tìm thấy các anh trai. Vào ngày 10.7 vừa qua, bà Ngọc được cán bộ địa phương hướng dẫn và thực hiện lấy mẫu ADN thân nhân liệt sĩ. "Mong muốn của tôi là sớm tìm được xương cốt của các anh trai để về "đoàn tụ" với cha mẹ", bà Ngọc bộc bạch.

Những ngày tháng 7 này, trở về quê hương Phú Hồ anh hùng, chúng tôi cũng được thông tin thêm không ít câu chuyện của các Anh hùng liệt sĩ. Trong căn nhà cấp 4 cũ kỹ nằm cuối kiệt 3, cụm dân cư Trung An của làng Tây Hồ, ông Dương Văn Xướng (78 tuổi) đang thắp hương cho năm liệt sĩ mà gia đình mình đang thờ phụng. Ông Xướng là người gọi ông Dương Văn Lãng bằng chú ruột, tức là anh em chú bác với bà Dương Thị Bích Ngọc. Trong năm liệt sĩ mà gia đình ông Xướng đang hương khói có người anh trai ruột hy sinh năm 1969 được tìm thấy hài cốt, còn ông cậu ruột và ba người anh trai của bà Ngọc vẫn chưa tìm thấy. Do bà Ngọc lấy chồng và không sinh sống ở quê nhà nên việc thờ phụng cha và các anh trai được đặt chính tại nhà thờ họ tộc, và ông Dương Văn Xướng là người chăm lo hương khói. Bên trong nhà thờ, chỉ có bức di ảnh của ông Dương Văn Lãng, còn ba người con trai là các liệt sĩ chỉ có bát hương, không có ảnh thờ. Dâng hương cho các liệt sĩ, ông Xướng nghẹn ngào nói rằng, "mong sớm tìm thấy các em để đưa về với cha, về với quê hương".

Ông Dương Văn Xướng cho biết, những năm qua, chính quyền địa phương và các tổ chức, đoàn thể thường đến thăm hỏi, động viên gia đình và có những chính sách để hương khói các liệt sĩ, đặc biệt là vào các dịp Lễ, Tết, dịp 27.7 hằng năm. Sự quan tâm của Đảng, Nhà nước đã giúp chúng tôi vơi bớt nỗi đau buồn; đồng thời tiếp tục giáo dục con cháu trong gia đình về truyền thống yêu nước của cha ông. Mới đây, tôi cũng được địa phương hướng dẫn đến lấy mẫu ADN để thực hiện Chiến dịch "500 ngày đêm". ■

Bà Dương Thị Bích Ngọc kể với phóng viên về chuyện ba anh trai hi sinh đến nay vẫn chưa tìm thấy hài cốt

Xứng tầm điểm đến "Đô thị du lịch sạch ASEAN"

● **Bài, ảnh: PHAN HIẾU**

Ba lần đạt danh hiệu "Đô thị du lịch sạch ASEAN", cho thấy phường Quy Nhơn (tỉnh Gia Lai) đang là điểm đến có sức hút và hấp dẫn từ du lịch biển, di sản văn hóa, lịch sử và lễ hội truyền thống. Đặc biệt khẳng định vị thế điểm đến xanh, bền vững và an toàn hàng đầu khu vực.

Những cách làm hay, sáng tạo

Sau sáp nhập, phường Quy Nhơn sở hữu tiềm năng tự nhiên phong phú cùng kho tàng di sản văn hóa, lịch sử và lễ hội truyền thống đặc sắc. Sự kết hợp hài hòa giữa nét đẹp hoang sơ của bãi biển Quy Nhơn, Vịnh Thị Nại, vẻ mộc mạc của làng chài Hải Minh cùng giá trị lịch sử lâu đời của Tháp Đôi, Đền thờ và Tượng đài Danh nhân Trần Hưng Đạo đã tạo nên một bức tranh du lịch đa sắc màu. Đặc biệt, các giá trị văn hóa phi vật thể như Lễ hội Cầu ngư và nghệ thuật Bài chòi, là nền tảng cốt lõi để địa phương xây dựng thương hiệu du lịch bền vững và hiện đại.

Tuy nhiên, quá trình phát triển cũng đặt ra nhiều thách thức như hạ tầng và sản phẩm du lịch chưa đồng bộ; chất lượng nguồn nhân lực chưa đáp ứng yêu cầu; công tác chuyển đổi số, quảng bá, liên kết phát triển du lịch còn hạn chế; ý thức bảo vệ môi trường và văn minh du lịch chưa thật sự đồng đều.

Ông Phan Tuấn Hoàng, Phó Chủ tịch Thường trực UBND phường Quy Nhơn cho biết, nhận thức rõ sức cạnh tranh của du lịch hiện đại không chỉ nằm ở tài nguyên sẵn có, mà còn quyết định bởi chất lượng môi trường và trải nghiệm của du khách. Chúng tôi đã xác định xây dựng điểm đến "An toàn - Thân thiện - Hấp dẫn" là nhiệm vụ trọng tâm. Đồng thời, dưới sự chỉ đạo sát sao từ các cơ quan chức năng, cùng sự đồng hành của doanh nghiệp và nhân dân, địa phương đã triển khai đồng bộ nhiều giải pháp nhằm xây dựng môi trường du lịch văn minh, an toàn, thân thiện và phát triển bền vững.

"Bước đột phá đầu tiên phải kể đến là công tác quảng bá, xúc tiến du lịch. Địa phương chuyển đổi mạnh mẽ từ hình thức tuyên truyền truyền thống sang ứng dụng nền tảng số, kênh truyền thông số, mạng xã hội, website du lịch... Cùng với đó xây dựng cổng thông tin điện tử, bản đồ số du lịch để tăng cường tiếp cận thị trường khách du lịch cả về nội địa và quốc tế và cung cấp thông tin chi tiết, minh bạch và tiện lợi cho du khách", ông Hoàng chi sẻ thêm.

Ngoài quảng bá, công tác đổi mới phát triển sản phẩm cũng ghi nhận nhiều dấu ấn sáng tạo. Các sản phẩm du lịch được xây dựng và đưa vào vận hành không chỉ khai thác bền vững cảnh quan thiên nhiên mà còn gắn kết chặt chẽ với bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa, lễ hội truyền thống, ẩm thực địa phương; phát triển mạnh mẽ mô hình du lịch cộng đồng, homestay - gắn sinh kế người dân với hoạt động bảo vệ môi trường và bảo tồn bản sắc văn hóa bản địa.

Quy Nhơn là điểm đến của nhiều sự kiện văn hóa, thể thao quy mô lớn

Tinh thần "Người dân Quy Nhơn thân thiện, mến khách" lan tỏa sâu rộng thông qua phong trào "Mỗi người dân là một đại sứ du lịch", với 100% hộ kinh doanh dịch vụ cam kết ứng ứng xử văn minh, tạo ấn tượng tốt đẹp trong lòng du khách.

Cũng theo ông Hoàng, chính quyền địa phương huy động doanh nghiệp và nhân dân cùng tham gia cải tạo cảnh quan, lắp đặt ghế đá, bảng chỉ dẫn các di tích lịch sử - văn hóa, tổ chức chợ đêm, phố ẩm thực, phố văn hóa - nghệ thuật. Đồng thời, áp dụng mã QR cung cấp thông tin đa ngôn ngữ tại các điểm tham quan đã nâng tầm trải nghiệm của khách quốc tế

Xứng tầm điểm đến hấp dẫn hàng đầu thế giới

Nhờ chuỗi giải pháp đồng bộ và quyết liệt, du lịch Quy Nhơn đã gặt hái được những thành quả rất đáng tự hào. Quy Nhơn tiếp tục là điểm đến của nhiều sự kiện văn hóa, thể thao, du lịch quy mô lớn, đồng thời tiếp tục tổ chức các sự kiện quốc tế như: Liên hoan Quốc tế võ cổ truyền Việt Nam; Liên hoan Lân, Sư, Rồng Quốc tế Quy Nhơn - Gia Lai 2026, cùng nhiều hoạt động hưởng ứng Năm Du lịch quốc gia 2026.

Các sản phẩm du lịch biển, du lịch văn hóa lịch sử ngày càng khẳng định sức hút mạnh mẽ, góp phần định vị thương hiệu điểm đến. Địa phương nhiều lần được vinh danh là "Đô thị Du lịch sạch ASEAN" và được các tổ chức du lịch quốc tế đánh giá cao về cảnh quan, môi trường và chất lượng điểm đến. Đây là minh chứng rõ nét khẳng định chất lượng vượt trội về cảnh quan, môi trường sống và chất lượng điểm đến, góp phần đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn quan trọng của địa phương.

Ông Phan Tuấn Hoàng cho rằng: "Phát triển du lịch phải lấy người dân và du khách làm trung tâm; gắn phát triển kinh tế với bảo vệ môi trường, bảo tồn văn hóa. Bên cạnh đó, đẩy mạnh chuyển đổi số, cũng như phát huy vai trò của cộng đồng và doanh nghiệp trong xây dựng thương hiệu điểm đến".

Đề cập điểm đến của đô thị Quy Nhơn, góp phần trong quá trình xây dựng bản đồ, thương hiệu du lịch tỉnh Gia Lai, bà Đỗ Thị Diệu Hạnh, Giám đốc Sở VHTTDL Gia Lai cho biết: "Công tác tuyên truyền, quảng bá hình ảnh tỉnh Gia Lai được đẩy mạnh và kịp thời, góp phần lan tỏa hình ảnh địa phương. Đặc biệt là Quy Nhơn lọt top 4 điểm đến xu hướng hàng đầu thế giới năm 2026; top 25 điểm đến hàng đầu thế giới năm 2026 do Tạp chí *Lonely Planet* bình chọn; đạt danh hiệu "Đô thị du lịch sạch ASEAN" lần thứ 3, tiếp tục khẳng định sức hấp dẫn và vị thế nổi bật của vùng đất này trên bản đồ du lịch khu vực và thế giới.

Nhờ điểm đến có sức hút, Quy Nhơn đã góp phần tăng trưởng mạnh lượng khách du lịch cho toàn tỉnh Gia Lai. Theo thống kê 6 tháng đầu năm toàn tỉnh đón hơn 8,7 triệu lượt khách du lịch, tăng khoảng 19% so với cùng kỳ năm 2025; tổng thu từ khách du lịch đạt khoảng 19.000 tỉ đồng. ■

Du lịch biển Quy Nhơn luôn hấp dẫn du khách

Phong Nha - Kẻ Bàng là Khu du lịch cấp tỉnh

UBND tỉnh Quảng Trị vừa ban hành Quyết định công nhận Phong Nha - Kẻ Bàng là Khu du lịch cấp tỉnh. Khu du lịch có quy mô hơn 167.250ha, bao gồm toàn bộ diện tích Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng và một phần vùng đệm của Di sản thiên nhiên thế giới, thuộc địa bàn các xã Phong Nha, Thượng Trạch, Kim Điền, Kim Phú và Bố Trạch.

Việc Phong Nha - Kẻ Bàng được công nhận là Khu du lịch cấp tỉnh đánh dấu bước hoàn thiện quan trọng về hành lang pháp lý trong quản lý, khai thác và phát huy giá trị của một trong những điểm đến nổi bật của du lịch Việt Nam. Đây cũng là cơ sở để tăng cường thu hút đầu tư, phát triển sản phẩm du lịch, nâng cao chất lượng dịch vụ, đồng thời gắn phát triển du lịch với bảo tồn tài nguyên thiên nhiên và các giá trị của Di sản thiên nhiên thế giới.

Ban Quản lý Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng được giao chủ trì phối hợp với Sở VHTTDL, các địa phương và đơn vị liên quan tổ chức quản lý, quảng bá, xúc tiến đầu tư, xây dựng và thực hiện quy chế quản lý khu du lịch theo quy định của pháp luật. Sở VHTTDL chủ trì xây dựng mô hình quản lý khu du lịch cấp tỉnh, phối hợp với các ngành và địa phương thực hiện chức năng quản lý nhà nước đối với khu du lịch. Các Sở, ngành, lực lượng chức năng và chính quyền địa phương phối hợp thực hiện công tác quản lý, khai thác và phát triển Khu du lịch Phong Nha - Kẻ Bàng, bảo đảm phát triển đúng định hướng, phù hợp với quy định của Luật Du lịch và các quy định liên quan.

Việc công nhận Khu du lịch cấp tỉnh Phong Nha - Kẻ Bàng sẽ tạo thêm cơ sở pháp lý để hoàn thiện mô hình quản lý, huy động nguồn lực đầu tư và phát triển các sản phẩm du lịch chất lượng cao. Đây cũng là tiền đề để hài hòa giữa mục tiêu bảo tồn thiên nhiên với phát triển kinh tế du lịch, góp phần nâng cao vị thế của Phong Nha - Kẻ Bàng trên bản đồ du lịch quốc gia và quốc tế.

L.HƯƠNG

Văn hóa tri ân - Từ sức mạnh của lịch sử đến khát vọng Việt Nam hùng cường

● **NGUYỄN HOÀNG HÀNH**

Từ đạo lý "Uống nước nhớ nguồn", "Đền ơn đáp nghĩa" - văn hóa tri ân đã trở thành một giá trị bền vững trong hệ giá trị văn hóa Việt Nam, tiếp tục bồi đắp niềm tin xã hội, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc và khơi dậy khát vọng xây dựng một nước Việt Nam hùng cường.

Đó không chỉ là sự tưởng nhớ những người đã cống hiến, hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, mà còn là nguồn sức mạnh tinh thần bồi đắp niềm tin xã hội, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc, hun đúc ý thức trách nhiệm và khơi dậy khát vọng xây dựng một nước Việt Nam phát triển nhanh, bền vững, phồn vinh, hạnh phúc theo tinh thần Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng.

Có những sự hy sinh không thể đo đếm bằng thời gian. Có những mất mát của chiến tranh, dù đã lùi xa nhưng vẫn hiện hữu trong ký ức của mỗi gia đình, mỗi làng quê và trong chiều sâu tâm thức dân tộc.

Ngày Thương binh - Liệt sĩ 27.7 vì thế không chỉ là dịp để toàn Đảng, toàn dân và toàn quân thành kính tưởng nhớ các Anh hùng liệt sĩ, thương binh, bệnh binh và người có công với cách mạng, mà còn là lời nhắc nhở mỗi người Việt Nam về trách nhiệm gìn giữ thành quả cách mạng, bồi đắp lòng yêu nước và tiếp nối khát vọng xây dựng đất nước trong kỷ nguyên phát triển mới.

Gia đình nhiều thế hệ thắp hương tưởng nhớ các anh hùng liệt sĩ tại Nghĩa trang Liệt sĩ Quốc gia Trường Sơn

Ảnh: VĨNH QUÝ

Khi lòng biết ơn trở thành bản sắc Việt Nam

Trong suốt chiều dài lịch sử dựng nước và giữ nước, lòng yêu nước của dân tộc Việt Nam luôn gắn liền với đạo lý biết ơn. Từ bao đời, cha ông đã gửi gắm triết lý ấy trong những lời dạy mộc mạc mà sâu sắc: "Uống nước nhớ nguồn", "Ăn quả nhớ người trồng cây".

Từ những nghĩa trang liệt sĩ, đền thờ người có công đến hình ảnh các mẹ Việt Nam Anh hùng, thương binh, bệnh binh và các gia đình có công với cách mạng, tất cả đều là những biểu tượng sống động của một dân tộc biết tôn vinh sự hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc. Chính những hy sinh ấy đã làm nên nền hòa bình, thống nhất và những thành tựu phát triển mà đất nước đang có hôm nay.

Bởi vậy, lòng biết ơn không chỉ là một tình cảm đạo đức mà còn là nền tảng văn hóa, chuẩn mực ứng xử và thước đo chiều sâu nhân văn của dân tộc. Tri ân là trách nhiệm của những người đang sống trong việc gìn giữ thành quả cách mạng, tiếp nối lý tưởng của các thế hệ cha anh và không ngừng cống hiến cho Tổ quốc.

Một dân tộc biết trân trọng quá khứ sẽ có thêm bản lĩnh để vượt qua thử thách của hiện tại và đủ niềm tin để kiến tạo tương lai. Khi lòng biết ơn trở thành cách nghĩ, cách sống và cách hành động của mỗi người dân; văn hóa tri ân sẽ tiếp tục bồi đắp niềm tin xã hội, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc và khơi dậy khát vọng xây dựng một nước Việt Nam hùng cường.

Mỗi liệt sĩ là một phần hình hài Tổ quốc

Mỗi nghĩa trang liệt sĩ là một trang sử được viết bằng máu. Mỗi tấm bia là dấu lặng của một cuộc đời. Phía sau mỗi dòng tên là câu chuyện về lòng yêu nước, về sự lựa chọn dũng cảm và sự hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc.

Nhiều người ra đi khi tuổi đời còn rất trẻ, gác lại ước mơ riêng và hạnh phúc cá nhân để đáp lời non sông. Có người trở về với thương tật suốt đời, có người mãi mãi nằm lại nơi chiến trường. Chính những hy sinh ấy đã làm nên nền độc lập, thống nhất và mở ra tương lai hòa bình cho các thế hệ hôm nay. Sự hy sinh ấy không chỉ thể hiện lòng quả cảm của mỗi con người mà còn kết tinh sức mạnh của cả dân tộc. Trong những năm tháng cam go nhất, đồng bào các dân tộc, các tôn giáo và mọi tầng lớp nhân dân đã cùng chung một ý chí, đặt lợi ích của Tổ quốc lên trên lợi ích riêng.

Đại đoàn kết toàn dân tộc vì thế trở thành cội nguồn sức mạnh làm nên mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Bởi vậy, mỗi liệt sĩ không chỉ thuộc về một gia đình hay một quê hương, họ thuộc về Tổ quốc, thuộc về ký ức thiêng liêng của dân tộc.

Tri ân các Anh hùng liệt sĩ vì thế không chỉ là tưởng nhớ, mà còn là trách nhiệm gìn giữ thành quả cách mạng, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc và xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh.

Từ ký ức chiến tranh đến sức mạnh đại đoàn kết

Bước vào kỷ nguyên phát triển mới, bên cạnh nguồn lực về thể chế, khoa học, công nghệ và con người, đất nước cần tiếp tục phát huy sức mạnh được hun đúc từ lịch sử.

Theo tinh thần Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng, ý chí tự cường, khát vọng cống hiến và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc tiếp tục là nền tảng để hiện thực hóa mục tiêu phát triển đất nước.

Gìn giữ ký ức chiến tranh không phải để khơi lại nỗi đau, mà để bồi đắp bản lĩnh, nuôi dưỡng lòng yêu nước và truyền cảm hứng cho các thế hệ hôm nay. Những câu chuyện về các Anh hùng liệt sĩ, thương binh và người có công cần được gìn giữ, lan tỏa bằng những phương thức phù hợp, để lịch sử đến gần hơn với thế hệ trẻ và lòng biết ơn được chuyển hóa thành trách nhiệm học tập, lao động, sáng tạo và phụng sự Tổ quốc.

Đó chính là giá trị bền vững của văn hóa tri ân: Biến ký ức thành sức mạnh, biến truyền thống thành động lực và biến đại đoàn kết toàn dân tộc thành nguồn lực nội sinh để Việt Nam vững bước tới tương lai.

Văn hóa tri ân và khát vọng Việt Nam hùng cường

Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước luôn quan tâm hoàn thiện chính sách ưu đãi, chăm lo đời sống thương binh, bệnh binh, thân nhân liệt sĩ và các gia đình chính sách. Các phong trào "Đền ơn đáp nghĩa", xây dựng nhà tình nghĩa, phụng dưỡng Bà mẹ Việt Nam Anh hùng, tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ đã lan tỏa sâu rộng, thể hiện đạo lý và trách nhiệm của toàn xã hội.

Đối với thế hệ trẻ, tri ân còn là sống có lý tưởng, không ngừng học tập, lao động, sáng tạo và cống hiến. Mỗi công trình có ích, mỗi sáng kiến, mỗi việc làm tử tế và mỗi đóng góp cho cộng đồng đều là cách tiếp nối xứng đáng những giá trị mà các thế hệ cha anh đã đánh đổi bằng tuổi xuân và xương máu.

Một quốc gia hùng cường không chỉ được đo bằng quy mô kinh tế, trình độ khoa học, công nghệ hay sức mạnh quốc phòng, mà còn bởi chiều sâu văn hóa và bản lĩnh tinh thần của dân tộc. Trong hệ giá trị ấy, văn hóa tri ân là nền tảng nuôi dưỡng lòng yêu nước, ý thức trách nhiệm và khát vọng cống hiến của mỗi người Việt Nam. Một dân tộc biết trân trọng quá khứ sẽ biết gìn giữ hiện tại và có đủ bản lĩnh để kiến tạo tương lai. Khát vọng Việt Nam hùng cường không bắt đầu từ những điều xa vời, mà được bồi đắp từ hàng triệu việc làm trách nhiệm mỗi ngày.

Mỗi việc làm tốt hôm nay chính là cách viết tiếp những ước nguyện còn dang dở của các thế hệ đã hy sinh vì Tổ quốc. Đó cũng là giá trị trường tồn của văn hóa tri ân, biến ký ức lịch sử thành động lực phát triển, biến lòng biết ơn thành trách nhiệm công dân và biến khát vọng cống hiến thành sức mạnh đưa Việt Nam vững bước tới tương lai.

Đi tiếp từ những điều còn ở lại

"Có những người đã dừng lại tuổi thanh xuân để đất nước được bước tiếp. Có những người mang theo thương tật suốt cuộc đời để các thế hệ sau được lớn lên trong hòa bình. Có những người mẹ lặng lẽ chờ con đến cuối đời nhưng vẫn son sắt một niềm tin vào Tổ quốc".

Những hy sinh ấy không chỉ làm nên lịch sử mà còn trở thành một phần ký ức thiêng liêng của dân tộc. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: "Máu đào của các liệt sĩ đã làm cho lá cờ cách mạng thêm đỏ chói. Sự hy sinh anh dũng của các liệt sĩ đã chuẩn bị cho đất nước ta nở hoa độc lập, kết quả tự do". Lời căn dặn ấy không chỉ là sự tri ân đối với những người đã ngã xuống, mà còn là lời nhắc nhở mỗi thế hệ phải biết gìn giữ và làm rạng danh những thành quả được đánh đổi bằng biết bao hy sinh.

Sự tri ân lớn nhất là biết sống xứng đáng với những gì cha anh đã gửi lại. Sống xứng đáng là giữ gìn độc lập, chủ quyền của Tổ quốc; tận tụy trong công việc; sống nhân ái, thượng tôn pháp luật và cống hiến bằng trí tuệ, trách nhiệm đối với đất nước.

Khi hàng triệu người Việt Nam cùng viết tiếp lịch sử bằng trí tuệ, bản lĩnh, lòng nhân ái và khát vọng cống hiến, những điều còn ở lại sẽ không chỉ được lưu giữ trong ký ức dân tộc mà sẽ tiếp tục hóa thành sức mạnh để đưa đất nước vững bước tới tương lai.

Đó cũng chính là giá trị trường tồn của văn hóa tri ân, để quá khứ soi sáng hiện tại, để hiện tại xứng đáng với quá khứ và để tương lai được xây dựng bằng trách nhiệm của mỗi người Việt Nam. Bởi chỉ khi lòng biết ơn trở thành lẽ sống, lịch sử mới thực sự tiếp tục đồng hành cùng dân tộc trên hành trình xây dựng một nước Việt Nam hùng cường, phồn vinh, hạnh phúc. ■

NGHỆ THUẬT LÀM GỐM CHĂM:

Hướng bảo tồn, phát huy nhân cột mốc báo cáo UNESCO

● **PGS.TS PHAN QUỐC ANH**

Nghệ thuật làm gốm của người Chăm đã được UNESCO ghi danh vào Danh sách di sản văn hóa phi vật thể cần bảo vệ khẩn cấp. Năm 2026 là thời điểm Việt Nam phải có báo cáo tiến độ đầu tiên gửi UNESCO.

Qua đây chúng ta cùng nhìn lại những vấn đề đang đặt ra đối với việc bảo tồn và phát huy di sản tại các làng nghề, đặc biệt là Bàu Trúc (Khánh Hòa) và Bình Đức (Lâm Đồng).

Những trăn trở về bảo tồn

Nghệ thuật làm gốm Chăm có những đặc điểm rất riêng: Không dùng bàn xoay, không khuôn đúc, không tráng men và nung lộ thiên. Các nghệ nhân nữ di chuyển giật lùi quanh khối đất để tạo hình, mỗi sản phẩm vì thế mang một dấu ấn cá nhân, không bao giờ có hai sản phẩm giống hệt nhau. Màu sắc của gốm phụ thuộc vào nhiệt độ nung và kỹ thuật tạo màu từ các nguyên liệu tự nhiên như vỏ cây, trái dông, hạt điều.

Gốm Chăm còn gắn bó sâu sắc với đời sống tinh thần của cộng đồng, với tín ngưỡng thờ tổ nghề Po Klaong Can và các nghi lễ Hindu giáo. Chính những giá trị văn hóa phi vật thể này, hơn là giá trị thương mại, đã làm nên sự độc đáo của di sản. Việc UNESCO ghi danh là một sự ghi nhận đáng quý, nhưng cũng là một lời nhắc nhở. Các làng nghề hiện đang đứng trước nhiều khó khăn. Số nghệ nhân lớn tuổi có khả năng truyền dạy ngày càng ít. Tại Bàu Trúc, hiện chỉ còn khoảng năm, bảy người. Nhiều nghệ nhân cao tuổi đã lần lượt qua đời. Thế hệ trẻ không mấy mặn mà với nghề vì thu nhập thấp và công việc vất vả. Nguồn đất sét đặc thù ở sông Quao cũng ngày càng khan hiếm.

Theo quy định của Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể, đối với các di sản trong danh sách bảo vệ khẩn cấp, các quốc gia thành viên có trách nhiệm báo cáo định kỳ bốn năm một lần về các biện pháp bảo vệ đã thực hiện. Năm 2026 là mốc báo cáo đầu tiên của Việt Nam. Để thoát khỏi danh sách khẩn cấp và tiến tới Danh sách đại diện của nhân loại (mục tiêu đặt ra cho giai đoạn 2028-2030), điều quan trọng là phải chứng minh được sức sống của di sản đã được cải thiện. Nói cách khác, cần cho thấy những biện pháp bảo vệ đã đi vào cuộc sống và mang lại hiệu quả thiết thực. Có lẽ đây là thử thách không nhỏ. Tỉnh Khánh Hòa đã phê duyệt Đề án Quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản giai đoạn 2025-2030 với kinh phí khá lớn. Tuy nhiên, như nhiều chương trình khác, việc bố trí ngân sách để triển khai vẫn đang là vấn đề. Khoảng cách giữa chủ trương và thực tiễn là điều đáng suy nghĩ, nhất là khi thời điểm báo cáo đã đến gần.

Cần xem làng nghề như một "bảo tàng sống"

Nghệ thuật làm gốm Chăm có giá trị chính ở sự cổ xưa, độc bản và các tầng ý nghĩa văn hóa gắn liền với quá trình chế tác. Nếu đưa bàn xoay vào, xây lò nung hiện đại hay sản xuất hàng loạt, chúng ta có thể làm mất đi những gì đã được UNESCO ghi nhận. Có một thực tế cần lưu ý: Nguồn đất sét ở sông Quao chỉ hình thành với một lượng hạn chế mỗi năm, đủ cho sản xuất thủ công ở quy mô vừa phải. Nếu đẩy mạnh sản xuất công nghiệp, nguồn nguyên liệu sẽ nhanh chóng cạn kiệt. Vì vậy, xin đề xuất một cách tiếp cận: Giữ nguyên vẹn quy trình truyền thống như một di sản sống để trưng bày, giới thiệu và truyền dạy, đồng thời phát triển du lịch trải nghiệm dựa trên chính không gian văn hóa đó.

Thay vì coi làng nghề là nơi bán sản phẩm gốm (vốn nặng, dễ vỡ, khó vận chuyển), có thể hình dung đó như một "bảo tàng sống". Nơi du khách đến để trải nghiệm, tìm hiểu và cảm nhận một không gian văn hóa đang vận hành. Một số hoạt động có thể kể đến: Cho du khách xem toàn bộ quy trình từ khai thác đất, nhào nặn, tạo hình bằng tay, trang trí hoa văn đến nung lộ thiên. Tạo điều kiện để du khách tự tay thử nặn gốm dưới sự hướng dẫn của nghệ nhân, một hoạt động đã được một số tour du lịch áp dụng và nhận được sự quan tâm. Tổ chức homestay trong nhà truyền thống, để du khách ăn cùng, ở cùng, sinh hoạt cùng với người dân địa phương. Giới thiệu các điệu múa, dân ca và nhạc cụ Chăm. Kể lại những câu chuyện về tổ nghề, về các vị thần, về lịch sử làng nghề, như một cách "bán" câu chuyện văn hóa thay vì bán sản phẩm vật chất.

Tại Bàu Trúc, Đề án đã đề xuất phân vùng chức năng: Khu bảo tồn nguyên liệu, khu sản xuất truyền thống, khu trưng bày và trình diễn, khu homestay, khu thương mại. Định hướng này có thể sẽ giúp làng nghề phát triển một cách bài bản hơn. Nhìn nhận một cách thực tế, trước mắt có thể tập trung vào một số việc: Thứ nhất, tách các hoạt động bảo tồn có chi phí thấp nhưng hiệu quả cao ra khỏi các dự án đầu tư xây dựng lớn. Có thể triển khai ngay việc truyền dạy nghề theo hình thức "mỗi nghệ nhân một học trò", tư liệu hóa kỹ nghệ của các nghệ nhân lớn tuổi, tập huấn cho người dân về homestay. Những dự án xây dựng có thể lùi lại hoặc kêu gọi hợp tác công - tư.

Thứ hai, bên cạnh đó, huy động xã hội hóa là cực kỳ quan trọng. Sở VHTTDL tỉnh Khánh Hòa cần kết hợp với Hiệp hội Du lịch để kết nối các doanh nghiệp, resort lớn trên toàn tỉnh Khánh Hòa ký kết tiêu thụ sản phẩm gốm mỹ nghệ làm quà tặng, vừa tạo sinh kế bền vững cho người dân, vừa lan tỏa hình ảnh di sản. Đồng thời vận động một số khu resort, khu nghỉ dưỡng, một số quán cà phê… thiết kế mô hình mang dấu ấn của nghệ thuật kiến trúc, điêu khắc Chăm. Thứ ba, đào tạo hướng dẫn viên du lịch người Chăm, những người am hiểu về truyền thuyết, tín ngưỡng và kỹ thuật làm gốm để có thể dẫn dắt du khách một cách sinh động, chân thật.

Năm 2026 là một mốc thời gian đáng chú ý. Báo cáo gửi UNESCO sẽ cần thể hiện được rằng sức sống của di sản đang được phục hồi, cộng đồng tham gia tích cực và hoạt động du lịch đang hỗ trợ cho công tác bảo tồn. Có lẽ, điều quan trọng nhất là những hành động xuất phát từ chính cộng đồng, dù là nhỏ bé. Một lớp học được mở, một nghệ nhân được ghi hình, một câu chuyện được kể, một du khách hiểu hơn về văn hóa Chăm, tất cả đều có giá trị.

Nghệ thuật làm gốm Chăm đã tồn tại hàng nghìn năm, vượt qua biết bao thăng trầm. Tin rằng, với sự quan tâm đúng mức, với phương cách phù hợp và sự chung tay của nhiều bên, di sản này sẽ tiếp tục sống và được truyền lại cho các thế hệ mai sau, không phải chỉ trong hồ sơ văn bản, mà trong chính đời sống hằng ngày của cộng đồng. ■

Nghệ nhân làm gốm Chăm — Ảnh: M.LINH

Sản phẩm gốm Chăm — Ảnh: THẢO NHI

Lâm Đồng đề nghị công nhận Bảo vật quốc gia đối với Linga thạch anh đặc biệt quý hiếm

Thông tin từ Bảo tàng tỉnh Lâm Đồng cho biết, hiện đơn vị đang phối hợp hoàn thiện hồ sơ khoa học đề nghị công nhận Bảo vật quốc gia đối với hiện vật Linga bằng thạch anh được khai quật tại di tích quốc gia đặc biệt Cát Tiên (xã Cát Tiên).

Theo đó, đây là hiện vật được phát hiện năm 1993 trong lòng phế tích kiến trúc Gò 4 thuộc Di tích quốc gia đặc biệt Cát Tiên. Linga có kích thước: Dài 25cm; đường kính thân 9,2cm; đường kính chân 7,5cm; trọng lượng: 3.435 gram. Hiện vật được chế tác bằng đá thạch anh tinh thể trong suốt, có niên đại khoảng thế kỷ VIII sau Công nguyên. Tổng thể Linga có dạng hình trụ tròn, hai đầu không bằng nhau, một đầu có dạng giọt nước, đầu lớn hình bán cầu; thân cong tròn đều, toàn bộ bề mặt linga được chế tác hoàn thiện, mài nhẵn bóng với độ hoàn thiện cao.

Ngay khi được tìm thấy, hiện vật này đã thu hút sự chú ý của giới nghiên cứu và được nhận định là linga bằng thạch anh có kích thước lớn nhất ở Nam Bộ và khu vực, là hiện vật tiêu biểu của di tích Cát Tiên mang đậm dấu ấn ảnh hưởng của Hindu giáo và là sản phẩm của quá trình trao đổi, giao lưu văn hóa… Linga thạch anh trên được các chuyên gia đánh giá là hiện vật có giá trị đặc biệt về lịch sử, văn hóa, nghệ thuật và khảo cổ học; nổi bật về tính độc bản, tính nguyên gốc và giá trị tiêu biểu so với các hiện vật cùng loại trong khu vực.

Hiện, hiện vật đang được chính quyền địa phương giao cho Bảo tàng tỉnh Lâm Đồng bảo quản, lưu giữ và trưng bày phục vụ nhu cầu tham quan, học tập và nghiên cứu của công chúng. Đại diện Bảo tàng tỉnh Lâm Đồng cho biết, việc đề nghị công nhận Bảo vật quốc gia đối với Linga thạch anh được kỳ vọng góp phần khẳng định giá trị độc bản, quý hiếm của hiện vật; đồng thời tạo thêm cơ sở cho công tác nghiên cứu, bảo tồn và phát huy giá trị di sản Cát Tiên.

Ngoài hiện vật Linga bằng thạch anh trên, Bảo tàng tỉnh cũng đã làm hồ sơ đề nghị công nhận Bảo vật quốc gia đối với bộ Linga - Yoni Mương Mán được chế tác bằng sa thạch vào khoảng thế kỷ VIII sau Công nguyên bởi nền văn minh Champa.

Linga thạch anh phát hiện tại Thánh địa Cát Tiên được đề nghị công nhận là Bảo vật quốc gia

THÀNH KHIÊM

Hội An khắc phục tình trạng rác thải "quá tải" trong phố cổ

● **Bài, ảnh: KHÁNH CHI**

Trước thông tin phản ánh về tình trạng ùn ứ, quá tải rác thải trong khu vực phố cổ, chính quyền phường Hội An (Đà Nẵng) đã khẩn trương kiểm tra thực tế và triển khai nhiều giải pháp để khắc phục.

Bên cạnh đó, địa phương tăng cường công tác tuyên truyền, vận động người dân, du khách cùng chung tay bảo vệ môi trường, lan tỏa "lối sống xanh".

Khắc phục tình trạng "ùn ứ" rác thải

Những ngày qua, trên mạng xã hội xuất hiện nhiều thông tin, hình ảnh phản ánh của người dân, du khách về tình trạng rác thải ùn ứ trong nhiều khu vực phố cổ. Cùng với đó là những hình ảnh về các thùng rác tại nhiều điểm công cộng rác ngập đầy, không đủ chỗ chứa phải để vung vãi ra bên ngoài. Tại nhiều điểm "check-in", trước bậc thềm nhà dân, trên các điểm nghỉ chân, thậm chí một góc ngã ba, ngã tư dễ dàng bắt gặp hình ảnh những ly nước đã qua sử dụng, túi ni lon, hộp đựng thức ăn,… mà du khách đã sử dụng xong vứt lại ngay chỗ dừng nghỉ.

Khi những hình ảnh trên xuất hiện, có luồng ý kiến cho biết, nhiều du khách mua nước, thức ăn mang đi, dùng xong vứt rác vô tội vạ mà không chịu tìm và mang đến bỏ vào các thùng rác công cộng. Tuy nhiên, cũng có rất nhiều ý kiến cho rằng bên cạnh một bộ phận du khách thiếu ý thức giữ gìn vệ sinh môi trường thì chính quyền địa phương cũng phải có trách nhiệm chấn chỉnh lại công tác bảo vệ cảnh quan đô thị, nhất là vào mùa cao điểm du lịch. Nhiều du khách cũng có ý kiến rằng, dù đã ý thức tìm thùng rác công cộng để bỏ nhưng hầu như lúc nào cũng thấy đầy ắp, không thể nhét thêm rác vào…

UBND phường Hội An cho biết, sau khi tiếp nhận phản ánh, kiến nghị về tình trạng trên, địa phương đã kiểm tra thực tế và khẩn trương triển khai đồng bộ nhiều giải pháp tăng cường thu gom, vận chuyển rác, nỗ lực khắc phục tình trạng rác thải phát sinh tại khu vực phố cổ. Cụ thể, bổ sung thêm các xe tăng cường thu gom rác tại các thùng rác công cộng trong khung giờ từ 16h-17h, góp phần hạn chế tình trạng ùn ứ rác vào thời điểm du khách đổ vào phố cổ tham quan. Bên cạnh đó, Công ty cổ phần Công trình công cộng Hội An tăng cường lực lượng trực, kịp thời quét dọn, thu gom và vận chuyển rác thải, không để xảy ra tình trạng tồn đọng kéo dài. Đồng thời, bố trí lực lượng thường xuyên kiểm tra, giám sát việc thực hiện của Công ty nhằm kịp thời chấn chỉnh các tồn tại, hạn chế phát sinh.

Lực lượng văn minh đô thị phường Hội An bên cạnh nhiệm vụ đảm bảo trật tự đô thị cũng chủ động chung tay thu gom rác khi phát hiện trên các tuyến phố, đồng thời hướng dẫn người dân và du khách bỏ rác đúng nơi quy định. Sau hơn một tuần triển khai các giải pháp tăng cường, công tác vệ sinh môi trường tại khu vực phố cổ đã có nhiều chuyển biến tích cực, tình trạng rác tồn đọng tại các thùng rác công cộng vào giờ cao điểm cơ bản được khắc phục, công tác thu gom, vận chuyển và xử lý rác thải kịp thời, góp phần cải thiện cảnh quan môi trường phố cổ xanh - sạch - đẹp hơn trong mắt du khách và người dân.

Ngoài hoạt động thu gom rác thải theo dịch vụ công ích, UBND phường Hội An cũng ký hợp đồng với Công ty cổ phần Công trình công cộng Hội An để tăng cường công tác vệ sinh môi trường trên địa bàn. Tuy nhiên, trên thực tế vào mùa cao điểm du lịch, mỗi ngày phố cổ Hội An đón hơn 1.000 lượt du khách tham quan, phố cổ phải đối mặt với áp lực môi trường lớn, lượng rác thải phát sinh rất nhiều, dẫn đến tình trạng không thu gom, vận chuyển kịp. Dự kiến thời gian tới, UBND phường sẽ tiếp nhận 70 thùng rác công cộng để bổ sung, thay thế các thùng rác đã xuống cấp tại khu vực phố cổ nhằm nâng cao năng lực thu gom rác.

Tuyên truyền, lan tỏa lối sống xanh từ cộng đồng

Nhiều năm qua, Hội An phải đối mặt với vấn đề quá tải rác thải, trong khi đó hạ tầng xử lý, phân loại, thu gom vẫn chưa đầu tư đồng bộ, hầu hết rác thải sinh hoạt được xử lý bằng chôn lấp. Áp lực từ việc quá tải du khách, tác động tiêu cực từ du lịch dẫn đến ô nhiễm môi trường sống do chất thải, khói bụi, cũng là thách thức lớn khiến di sản Hội An đối diện với nguy cơ về sức ép môi trường.

Theo UBND phường Hội An, công tác quản lý, bảo vệ môi trường tại khu vực phố cổ luôn được địa phương xác định là nhiệm vụ thường xuyên nhằm giữ gìn cảnh quan đô thị, bảo tồn giá trị di sản và xây dựng hình ảnh điểm đến du lịch văn minh, thân thiện. Giữ gìn hình ảnh phố cổ Hội An luôn xanh, sạch, đẹp, văn minh là trách nhiệm của mỗi người dân, du khách và các lực lượng làm nhiệm vụ trên địa bàn.

Bên cạnh những giải pháp tăng cường địa phương cũng sẽ chú trọng đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động người dân, các hộ kinh doanh, cơ sở dịch vụ trong khu vực phố cổ nâng cao ý thức, trách nhiệm trong việc giữ gìn vệ sinh môi trường, thực hiện đúng quy định về thời gian và địa điểm tập kết rác, không bỏ rác thải sinh hoạt vào các thùng rác công cộng phục vụ du khách. Đồng thời, tăng cường tuyên truyền, nhắc nhở du khách thực hiện nếp sống văn minh, bỏ rác đúng nơi quy định nhằm bảo đảm mỹ quan đô thị và nâng cao chất lượng môi trường du lịch.

Thời gian qua, Ủy ban MTTQ phường cũng phát động phong trào "Người Hội An sống xanh - hành động đẹp - ứng xử văn minh" thu hút sự tham gia tích cực của cán bộ, đảng viên và nhân dân. Phối hợp các tổ chức chính trị, đoàn thể, khu dân cư, cơ sở tôn giáo, hội quán người Việt gốc Hoa ký kết chương trình hành động năm 2026, phát động mô hình giảm thiểu rác thải nhựa dùng một lần.

Từ ngày 12.7, Ủy ban MTTQ phường Hội An đã tổ chức ra quân duy trì hoạt động môi trường "Ngày Chủ nhật xanh" trở thành việc làm thường xuyên, góp phần thực hiện hiệu quả phong trào "Toàn dân chung tay bảo vệ môi trường, vì một thành phố Đà Nẵng xanh - sạch - đẹp", phát huy tinh thần đoàn kết, trách nhiệm của mỗi cán bộ, đoàn viên, hội viên và nhân dân trong việc xây dựng phường Hội An ngày càng xanh - sạch - đẹp - văn minh - phát triển bền vững. Cộng đồng cùng tham gia các hoạt động như quét dọn vệ sinh đường làng, ngõ xóm, thu gom, phân loại rác thải đúng quy định, chăm sóc và trồng thêm cây xanh, xóa các điểm rác tự phát, giữ gìn cảnh quan khu dân cư xanh - sạch - đẹp. Phong trào sống xanh được phát động, lan tỏa từ cộng đồng bằng những hành động cụ thể sẽ góp phần bảo vệ môi trường bền vững. ■

Bố trí lực lượng, phương tiện tăng cường quét dọn đường phố và thu gom rác tại các thùng rác công cộng

Khi khán giả định hình cuộc chơi của truyền hình thực tế

● ĐÌNH TOÁN

Từ những lá phiếu bình chọn, lượt xem và tương tác trên mạng xã hội đến phản hồi sau mỗi tập phát sóng, khán giả ngày càng thể hiện rõ vai trò "giám khảo" có sức ảnh hưởng đối với các chương trình truyền hình thực tế. Người xem giờ đây không dừng ở việc tạo nên sức hút cho chương trình, ý kiến của họ đã tác động trực tiếp đến cách vận hành, nội dung và những điều chỉnh của nhà sản xuất nhằm đáp ứng nhu cầu của công chúng.

Sự chuyển dịch trong "cán cân quyền lực"

Những tranh cãi gần đây xoay quanh *Anh trai vượt ngàn chông gai 2026* một lần nữa cho thấy "cán cân quyền lực" trong các gameshow đang thay đổi. Trước đây, kết quả cuộc thi phần lớn phụ thuộc vào quyết định của Ban giám khảo. Còn hiện tại, tiếng nói của khán giả ngày càng giữ vai trò quan trọng, thậm chí có thể tác động trực tiếp đến sự thành bại của cả chương trình.

Anh trai vượt ngàn chông gai 2026 là một ví dụ điển hình. Những tranh luận liên quan đến luật chơi, kết quả thi đấu và cách xử lý của nhà sản xuất nhanh chóng lan rộng trên mạng xã hội. Trước phản ứng của dư luận, CEO YeaH1, đồng thời là Tổng giám chế chương trình Ngô Thị Vân Hạnh, đã gửi lời xin lỗi tới 34 "anh tài" và khán giả, đồng thời cam kết rà soát, hoàn thiện quy trình tổ chức. Sau đó, nhà sản xuất cũng xác nhận tôn trọng quyết định rút lui của Đinh Tiến Dũng, tức "Giáo sư Xoay". Diễn biến này cho thấy mọi quyết định của ê kíp đều được đặt dưới sự theo dõi sát sao của người xem.

Việc trao thêm quyền quyết định cho người xem không phải xu hướng mới và cũng không chỉ xuất hiện ở *Anh trai vượt ngàn chông gai*. Từ lâu, nhiều chương trình truyền hình thực tế quốc tế đã áp dụng cơ chế kết hợp giữa đánh giá chuyên môn và bình chọn của khán giả, thậm chí đặt lá phiếu công chúng ở vị trí trung tâm. Chương trình sống còn *Boys Planet* của Hàn Quốc là trường hợp tiêu biểu, khi cơ hội "đi" hay "ở" của thí sinh được quyết định thông qua cả bình chọn trực tuyến và phiếu bầu trực tiếp tại trường quay.

Sự chuyển dịch ấy bắt nguồn từ chính cách thức sản xuất và tiếp nhận truyền hình trong kỷ nguyên số. Nếu trước đây tỷ suất người xem gần như là thước đo quan trọng nhất, thì hiện nay lượng bình luận, chia sẻ, tương tác và mức độ thảo luận trên mạng xã hội trở thành những chỉ số phản ánh sức hút của chương trình. Cuộc cạnh tranh vì thế không còn dừng ở chất lượng nội dung, nhà sản xuất còn phải duy trì sự quan tâm, niềm tin và mức độ đồng thuận của công chúng.

"Quyền lực" đi cùng trách nhiệm

Khi khán giả ngày càng có khả năng tác động đến kết quả, cách vận hành và sức sống của một chương trình truyền hình thực tế, quyền lực ấy cũng cần đi cùng trách nhiệm. Người xem có quyền phản biện, chất vấn những điểm chưa minh bạch, nhưng mỗi đánh giá cần dựa trên thông tin đầy đủ, thái độ tôn trọng và ý thức kiểm chứng nguồn tin. Những phản ứng cực đoan hoặc phán xét theo cảm xúc có thể nhanh chóng tạo thành làn sóng gây tổn thương cho nghệ sĩ, thí sinh và ê kíp.

Ở phía ngược lại, nhà sản xuất cũng không thể xem phản hồi của công chúng chỉ là áp lực nhất thời. Minh bạch luật chơi, công khai tiêu chí đánh giá, chủ động đối thoại và giữ vững nguyên tắc nghề nghiệp là cách biến tiếng nói của khán giả thành động lực nâng cao chất lượng chương trình.

Động lực hay áp lực?

Ở mặt tích cực, sự lên tiếng của khán giả buộc các gameshow phải minh bạch hơn trong việc xây dựng luật chơi, chấm điểm và xử lý tình huống. Người xem không còn ngồi trước màn hình với vai trò thụ động mà trực tiếp đánh giá, phản biện và lan tỏa nội dung. Trong nhiều trường hợp, sức ảnh hưởng của họ còn lớn hơn cả ban giám khảo trên sân khấu. Đây là thực tế mà các chương trình truyền hình khó có thể đứng ngoài nếu muốn duy trì sức hút trong thời đại số.

Tuy nhiên, việc đặt người xem vào vị trí trung tâm cũng kéo theo nhiều phản ứng trái chiều. Phản hồi của công chúng có thể giúp chương trình nhìn ra những bất cập và hoàn thiện cách tổ chức, nhưng sức ép từ dư luận đôi khi đẩy nhà sản xuất vào thế phải liên tục thay đổi nội dung để xoa dịu tranh cãi.

Bản thân tranh luận không hẳn là tín hiệu tiêu cực. Một cộng đồng người xem biết phản biện, bảo vệ quan điểm và sẵn sàng đối thoại cho thấy văn hóa đại chúng đang dần hình thành cách tiếp nhận chủ động, trưởng thành hơn. Qua những ý kiến ấy, nhà sản xuất có thêm cơ sở để xem xét lại thể lệ, điều chỉnh nội dung và cải thiện trải nghiệm của công chúng.

Thách thức nảy sinh khi mạng xã hội cùng lúc tiếp nhận một lượng lớn ý kiến đa chiều, trong đó có cả những phản ứng cực đoan hoặc thông tin chưa được kiểm chứng. Một nhận định thiếu căn cứ vẫn có thể nhanh chóng tạo thành làn sóng tranh cãi, gây ảnh hưởng đến nghệ sĩ và ê kíp thực hiện. Vì vậy, nhà sản xuất phải tìm được điểm cân bằng giữa việc lắng nghe khán giả và giữ vững định hướng, tính nhất quán của chương trình. Sự thận trọng càng cần thiết trước những thông tin hoặc quan điểm có khả năng đẩy cuộc thảo luận sang chiều hướng tiêu cực.

Ở chiều ngược lại, vai trò ngày càng lớn của công chúng cũng đặt ra yêu cầu cao hơn đối với chính người xem. Những đánh giá dựa trên thông tin đầy đủ, thái độ tôn trọng khác biệt và ý thức kiểm chứng nguồn tin sẽ góp phần tạo nên môi trường thảo luận lành mạnh. Khi đó, tranh luận có thể hướng vào chất lượng chương trình và cách thức tổ chức, thay vì bị cảm xúc nhất thời dẫn dắt hoặc xoáy quá sâu vào câu chuyện thắng - thua.

Về phía nhà sản xuất, công khai tiêu chí chấm điểm và xây dựng cơ chế tiếp nhận phản hồi cần được coi là một phần của chiến lược phát triển lâu dài, thay vì chỉ được sử dụng như giải pháp xử lý khủng hoảng mỗi khi tranh cãi xảy ra. Cách vận hành minh bạch, thái độ chủ động đối thoại cùng việc ứng dụng các công cụ đo lường phản hồi sẽ giúp chương trình gây dựng niềm tin bền vững.

Khi mối quan hệ giữa nhà sản xuất, nghệ sĩ và người xem được đặt trên nền tảng tôn trọng, trách nhiệm và đối thoại, sức ảnh hưởng của khán giả có thể trở thành động lực thúc đẩy chất lượng nội dung. Ngược lại, nếu thiếu bản lĩnh nghề nghiệp và nguyên tắc vận hành rõ ràng, áp lực từ dư luận rất dễ khiến chương trình chạy theo phản ứng tức thời, từ đó làm "méo mó" những giá trị cốt lõi của truyền hình thực tế. ■

Nhiều chương trình truyền hình thực tế hiện nay thực hiện việc "trao quyền" quyết định cho khán giả
Ảnh: Chương trình *Anh trai vượt ngàn chông gai*

Phát động cuộc thi ảnh về Hát bội TP.HCM

Hội Nhiếp ảnh TP.HCM phối hợp Nhà hát Nghệ thuật Hát bội TP.HCM phát động cuộc thi sưu tầm và sáng tác ảnh nghệ thuật "Hát bội Thành phố Hồ Chí Minh xưa và nay", hướng tới kỷ niệm 50 năm thành lập Nhà hát Nghệ thuật Hát bội TP.HCM (31.5.1977 - 31.5.2027).

Cuộc thi nhằm tôn vinh giá trị của Hát bội - loại hình sân khấu truyền thống đậm đà bản sắc dân tộc; đồng thời xây dựng nguồn tư liệu hình ảnh về quá trình hình thành, phát triển của nghệ thuật Hát bội tại TP.HCM trong nửa thế kỷ qua.

Tác phẩm dự thi tập trung phản ánh hoạt động bảo tồn, truyền dạy và phát huy nghệ thuật Hát bội; các đoàn hát, nghệ sĩ, vở diễn tiêu biểu; lễ hội, sự kiện văn hóa liên quan; những dấu mốc trong quá trình phát triển của Nhà hát Nghệ thuật Hát bội TP.HCM. Cuộc thi cũng khuyến khích các tác phẩm ghi lại chân dung nghệ sĩ, hậu trường biểu diễn, công tác hóa trang, luyện tập và hành trình đưa Hát bội đến trường học, cộng đồng.

Cuộc thi gồm hai bảng. Bảng A "Hát bội xưa" dành cho ảnh sưu tầm có giá trị tư liệu lịch sử, được chụp trước ngày 1.1.2021. Bảng B "Hát bội ngày nay" dành cho tác phẩm do chính tác giả sáng tác từ ngày 1.1.2021 đến nay, phản ánh đời sống nghệ thuật Hát bội trên địa bàn TP.HCM, gồm cả khu vực Bình Dương và Bà Rịa - Vũng Tàu trước khi sáp nhập.

Cuộc thi dành cho các nhà nhiếp ảnh chuyên nghiệp và không chuyên trong, ngoài nước. Ban tổ chức nhận tác phẩm từ nay đến hết ngày 2.12.2026. Lễ trao giải và khai mạc triển lãm dự kiến diễn ra vào dịp Tết Dương lịch năm 2027.

T.TRANG

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC:

50 năm đồng hành cùng sự nghiệp bảo tồn, phát triển văn hóa dân tộc của Đảng và Nhà nước

Văn hóa luôn được Đảng, Nhà nước xác định là nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là động lực phát triển bền vững. Đảng ta luôn nhấn mạnh yêu cầu xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc; bảo tồn, phát huy các giá trị truyền thống của cộng đồng các dân tộc Việt Nam.

Thứ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Phan Tâm làm việc với Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc

Trong bối cảnh hội nhập, nhiệm vụ giữ gìn bản sắc càng trở nên quan trọng. Với chức năng lưu giữ, hệ thống hóa và phổ biến tri thức, xuất bản góp phần đưa các giá trị văn hóa đến với xã hội. Trong 52 nhà xuất bản trên cả nước, Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc là doanh nghiệp trực thuộc Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, có nhiệm vụ đặc thù: Bảo tồn, phát triển văn hóa các dân tộc Việt Nam; nâng cao dân trí vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi.

Nhà xuất bản được thành lập ngày 20.7.1976, tiền thân là Nhà xuất bản Văn nghệ các dân tộc Việt Bắc, ra đời năm 1960. Năm 1978, đơn vị hợp nhất với Nhà xuất bản Văn hóa, Nhà xuất bản Phổ thông và Nhà xuất bản Âm nhạc, lấy tên là Nhà xuất bản Văn hóa; năm 1986 được tái lập. Năm 1993, Nhà xuất bản chuyển sang mô hình doanh nghiệp nhà nước; năm 2010 thành công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên; năm 2015 tiếp nhận sáp nhập Nhà xuất bản Văn hóa - Thông tin và Nhà xuất bản Âm nhạc. Từ năm 2016, đơn vị được bổ sung chức năng xuất bản ấn phẩm văn hóa - thông tin và âm nhạc.

Trải qua 50 năm (1976-2026), Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc đã thực hiện sứ mệnh của một doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực tư tưởng, văn hóa. Hàng triệu ấn phẩm phục vụ công tác dân tộc, miền núi và đồng bào dân tộc thiểu số đã được phát hành tới thư viện, các Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, trường phổ thông dân tộc nội trú cùng nhiều xã vùng đồng bào dân tộc thiểu số, miền núi - những địa bàn quan trọng đối với an ninh chính trị của đất nước.

Lưu giữ và lan tỏa giá trị văn hóa các dân tộc Việt Nam

Việt Nam là quốc gia thống nhất của 54 dân tộc anh em, mỗi dân tộc có những giá trị riêng, cùng làm nên bức tranh văn hóa đa dạng, giàu bản sắc. Trước tác động của đời sống hiện đại, nhiều giá trị truyền thống, nhất là di sản phi vật thể, đứng trước nguy cơ mai một. Bảo tồn, phát huy các giá trị ấy vì thế là nhiệm vụ quan trọng của ngành xuất bản nói chung, Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc nói riêng.

Ngay từ khi thành lập, Nhà xuất bản đã được giao biên tập, xuất bản, in và phát hành ấn phẩm bằng chữ quốc ngữ, chữ dân tộc thiểu số để bảo tồn, phát huy di sản. Qua nhiều giai đoạn, đơn vị luôn kiên định với chức năng này, góp phần lưu giữ, giới thiệu những giá trị quý báu của các dân tộc Việt Nam đến bạn đọc trong nước và quốc tế.

Khi công nghệ máy tính và in điện tử chưa phát triển, Nhà xuất bản đã sưu tầm, biên soạn nhiều công trình về văn hóa dân tộc. Đến năm 1993, các ấn phẩm của đơn vị đã bổ sung vào kho di sản văn hóa Việt Nam tư liệu về 30 trong 53 dân tộc thiểu số. Ngày nay, nhiều công trình về 54 dân tộc Việt Nam trở thành nguồn tư liệu cho nghiên cứu, giảng dạy, quản lý và hoạch định chính sách văn hóa ở nhiều địa phương.

Bên cạnh các công trình nghiên cứu chuyên sâu, Nhà xuất bản chú trọng ấn phẩm tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; phổ biến kiến thức chính trị, kinh tế, văn hóa, khoa học kỹ thuật... nhằm nâng cao dân trí, phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi.

Nội dung xuất bản ngày càng phong phú, hình thức chuyển tải được mở rộng từ sách giấy đến sách điện tử, sách nói, góp phần nâng cao mức hưởng thụ văn hóa - thông tin của người dân. Những ấn phẩm này đồng thời góp phần đưa các giá trị văn hóa "được gắn kết chặt chẽ, hài hòa, thấm sâu vào toàn bộ đời sống xã hội, từ chính trị, kinh tế, xã hội, môi trường tới quốc phòng, an ninh, đối ngoại, thực sự trở thành sức mạnh mềm của quốc gia trong kỷ nguyên mới".

Hướng tới chặng đường phát triển mới

Bước vào "kỷ nguyên vươn mình của dân tộc", công tác bảo tồn và phát triển văn hóa các dân tộc Việt Nam tiếp tục được Đảng và Nhà nước đặc biệt quan tâm.

Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 7.1.2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam xác định nhiều nhiệm vụ, giải pháp nhằm phát huy sức mạnh văn hóa trong sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước; nhấn mạnh yêu cầu bảo tồn, phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp, khuyến khích sáng tạo những giá trị mới phù hợp với thời đại. Việc nghiên cứu, sưu tầm, lưu giữ và phổ biến di sản văn hóa của các dân tộc Việt Nam tiếp tục được xác định là nhiệm vụ quan trọng. Đối với lĩnh vực xuất bản, Nghị quyết yêu cầu nâng cao chất lượng ấn phẩm văn hóa, phát triển các chương trình xuất bản có giá trị và đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số để mở rộng khả năng tiếp cận của công chúng.

Chỉ thị số 04-CT/TW ngày 17.3.2026 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với hoạt động xuất bản trong tình hình mới tiếp tục khẳng định vai trò đặc biệt của xuất bản; định hướng phát triển ngành theo hướng hiện đại, có hệ thống xuất bản, truyền thông phát triển mạnh, trở thành ngành kinh tế số.

Trong bối cảnh đó, Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc tiếp tục cụ thể hóa các định hướng lớn của Đảng và Nhà nước. Từ năm 2025, dù gặp nhiều khó khăn, được sự quan tâm chỉ đạo, tạo điều kiện của lãnh đạo, các vụ chức năng cùng nỗ lực của tập thể cán bộ, người lao động, đơn vị đã chủ động khắc phục hạn chế, xác định xuất bản là một ngành kinh tế, phát huy thế mạnh để hoàn thành nhiệm vụ chính trị, kinh doanh; giữ vững định hướng chính trị, tư tưởng trong biên tập, xuất bản.

Các xuất bản phẩm bám sát chức năng của đơn vị, tập trung tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về văn hóa, gia đình, dân tộc, tôn giáo, giảm nghèo...; giới thiệu di sản các dân tộc Việt Nam; nâng cao mức thụ hưởng thông tin - văn hóa cho đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi.

Trước yêu cầu chuyển đổi số và hội nhập, Nhà xuất bản xác định phương châm: "Đổi mới - Sáng tạo - Số hóa để bảo tồn, phát triển và lan tỏa giá trị văn hóa các dân tộc Việt Nam". Đơn vị đầu tư khoa học công nghệ, chuyển đổi số trong xuất bản, quản trị; triển khai xuất bản điện tử và hướng tới ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong biên tập, xuất bản, truyền thông sách.

Tháng 6.2026, định hướng mở rộng hợp tác quốc tế được cụ thể hóa tại Hội chợ sách quốc tế Bắc Kinh (BIBF) lần thứ 32, diễn ra từ ngày 17 - 21.6.2026 tại Trung tâm Hội nghị Quốc gia Bắc Kinh. Nhà xuất bản đã trao đổi biên bản ghi nhớ với Công ty TNHH Nhà xuất bản Khoa học Kỹ thuật Phúc Kiến, Công ty TNHH Nhà xuất bản Phụ nữ Nhi đồng Phương Bắc và Công ty TNHH Nhà xuất bản Giang Tây; trao đổi điều lệ gia nhập Liên minh Sách Thiếu nhi - ASEAN; giao lưu, làm việc với nhiều đối tác Trung Quốc.

Các đối tác đánh giá cao tiềm năng, mong muốn tăng cường trao đổi bản quyền, phát triển văn hóa đọc và quảng bá văn hóa hai nước tới độc giả mỗi bên.

Với tinh thần đổi mới và khát vọng chuyển đổi số toàn diện, Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc đang từng bước hướng tới mô hình "Nhà xuất bản thông minh" - nơi công nghệ trở thành công cụ phụng sự văn hóa, đưa những giá trị văn hóa dân tộc lan tỏa trong không gian số; để văn hóa tiếp tục là nguồn sáng "soi đường cho quốc dân đi" trong thời đại mới. ■

Dấu ấn trên hành trình 50 năm

Khen thưởng cấp Nhà nước:

- Huân chương Lao động hạng Ba năm 2001;

- Huân chương Lao động hạng Nhì năm 2006;

- Huân chương Lao động hạng Nhất năm 2011.

Danh hiệu thi đua cấp Nhà nước:

- Cờ thi đua của Chính phủ các năm 2009, 2013, 2014, 2018, 2020.

Danh hiệu thi đua cấp Bộ, ngành:

- Cờ thi đua của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch các năm 2010, 2011, 2012, 2017, 2019, 2020, 2021, 2024;

- Cờ thi đua của Bộ Thông tin và Truyền thông các năm 2019, 2020, 2021, 2022.

Các xuất bản phẩm đoạt giải thưởng từ năm 2020-2025:

- Hát Then các dân tộc Tày, Nùng, Thái Việt Nam - *Giải B, Giải thưởng Sách Quốc gia năm 2020;*

- Bảo vật quốc gia lưu giữ tại Bảo tàng Lịch sử quốc gia (The National Treasures in the Vietnam National Museum of History) - *Giải C, Giải thưởng Sách Quốc gia năm 2023;*

- Kiến trúc nhà cổ Hội An qua tư liệu Viện Bảo tồn di tích - *Giải Khuyến khích, Giải thưởng Sách Quốc gia năm 2023;*

- Sài Gòn - Gia Định - Chợ Lớn: Ký ức rực rỡ - *Giải Khuyến khích, Giải thưởng Sách Quốc gia năm 2023;*

- Nghệ thuật Champa (Trung kỳ xưa) và quá trình diễn tiến - *Giải Khuyến khích, Giải thưởng Sách Quốc gia năm 2024;*

- Bảo tồn di tích và di sản văn hóa - *Giải C, Giải thưởng Sách Quốc gia năm 2025.*

BẢO VỆ NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG TỪ GÓC NHÌN VĂN HÓA

Bài 4:

Giữ bản lĩnh giữa dòng thác số

● NGUYỄN ĐỖ

Không gian số đã trở thành môi trường sống thứ hai của con người. Ở đó, người ta học tập, làm việc, sáng tạo, kết nối và tham gia vào đời sống xã hội. Nhưng cũng chính ở đó, thông tin đúng và sai cùng tồn tại, những giá trị tốt đẹp có thể được lan tỏa mạnh mẽ; trong khi tin giả, sự xuyên tạc và những biểu hiện cực đoan cũng có điều kiện phát tán với tốc độ chưa từng có.

Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong bối cảnh ấy không chỉ là ngăn chặn thông tin sai trái. Quan trọng hơn là xây dựng một môi trường truyền thông lành mạnh, củng cố niềm tin xã hội và bồi đắp bản lĩnh văn hóa để mỗi người biết lựa chọn điều đúng giữa dòng chảy thông tin ngày càng phức tạp.

Những trải nghiệm văn hóa trực tiếp góp phần bồi đắp hiểu biết, niềm tự hào và bản lĩnh để mỗi người vững vàng trước dòng thông tin phức tạp trên không gian số Ảnh: ITN

Không gian số không chỉ là nơi truyền thông tin

Đã qua rồi thời người ta xem những gì diễn ra trên mạng chỉ thuộc về một thế giới "ảo". Hôm nay, một phát ngôn trên mạng có thể ảnh hưởng đến một con người ngoài đời; một tin giả có thể gây hoang mang trong cộng đồng; một chiến dịch xuyên tạc có thể tác động trực tiếp đến nhận thức xã hội. Không gian số mở rộng quyền biểu đạt của mỗi cá nhân, đồng thời cũng mở rộng trách nhiệm của mỗi cá nhân. Chỉ với một chiếc điện thoại thông minh, bất kỳ ai cũng có thể tạo ra, bình luận và lan truyền thông tin. Quyền năng truyền thông được phân bổ rộng hơn bao giờ hết, nhưng tri thức, kỹ năng và ý thức trách nhiệm không phải lúc nào cũng phát triển tương ứng.

Đó cũng là lý do những thông tin sai lệch ngày càng được ngụy trang tinh vi. Chúng không nhất thiết xuất hiện dưới dạng những bài viết phủ nhận trực diện, mà có thể được lồng ghép trong một đoạn video ngắn, một bức ảnh cắt ghép, một câu chuyện nửa thật nửa giả hay một lời bình luận tưởng như vô thưởng vô phạt. Mục tiêu của những nội dung ấy nhiều khi không khiến người xem tin ngay lập tức, mà là gieo vào họ một sự hoài nghi kéo dài. Khi những hoài nghi được lặp lại đủ nhiều, xuất hiện từ nhiều nguồn khác nhau và liên tục được chia sẻ, chúng có thể tạo cảm giác như đó là nhận thức phổ biến của xã hội. Từ một hiện tượng cá biệt, người ta suy diễn thành bản chất; từ sai phạm của một cá nhân, quy kết cho cả hệ thống; từ thông tin chưa được kiểm chứng, vội đi đến những kết luận mang tính khẳng định. Điều nguy hiểm không nằm ở độ chặt chẽ của lập luận, mà ở khả năng đánh trúng tâm lý và cảm xúc của người tiếp nhận.

Bởi vậy, không gian số không chỉ là môi trường công nghệ. Đó còn là không gian văn hóa, không gian xã hội và không gian công dân. Ở đâu có quyền tự do biểu đạt, ở đó càng cần ý thức về trách nhiệm. Tài khoản cá nhân không phải một "vùng miễn trách nhiệm". Phía sau mỗi dòng trạng thái hay mỗi lượt chia sẻ vẫn là một con người đang tham gia vào đời sống chung và phải chịu trách nhiệm về những tác động mà mình tạo ra.

Bộ Quy tắc ứng xử trên mạng xã hội đã đưa ra những chuẩn mực cần thiết như tuân thủ pháp luật, chia sẻ thông tin từ nguồn chính thống, đáng tin cậy và lan tỏa các giá trị tích cực. Tuy nhiên, không có quy định nào có thể thay thế ý thức tự giác của mỗi người. "Bộ lọc" quan trọng nhất vẫn là khả năng tự kiểm chứng, tự đặt câu hỏi và tự chịu trách nhiệm trước hành vi của chính mình.

Cuộc cạnh tranh lớn nhất là cuộc cạnh tranh về niềm tin

Điều đáng chú ý trong thời đại số không chỉ là sự bùng nổ của thông tin, mà còn là sự thay đổi trong cách con người tiếp nhận thông tin. Ngày càng nhiều người tiếp cận thế giới thông qua dòng nội dung được thuật toán lựa chọn. Những gì xuất hiện trên màn hình không hoàn toàn do người dùng chủ động tìm kiếm, mà còn chịu tác động bởi cơ chế phân phối của các nền tảng. Các thuật toán không đánh giá một nội dung đúng hay sai theo chuẩn mực đạo đức hoặc giá trị lịch sử. Chúng chủ yếu nhận diện mức độ tương tác của người dùng. Nội dung càng gây tranh cãi, kích thích cảm xúc hoặc giữ người xem ở lại lâu thì càng có khả năng được tiếp tục phân phối.

Đó là môi trường dễ bị lợi dụng để phát tán thông tin sai lệch. Thay vì tạo ra một câu chuyện hoàn toàn bịa đặt, người ta có thể lấy một chi tiết có thật, cắt khỏi bối cảnh, thêm vào những suy diễn rồi phát tán tới đúng nhóm công chúng đang có tâm lý phù hợp. Chính sự pha trộn giữa thật và giả khiến việc nhận diện trở nên khó khăn hơn.

Sự phát triển nhanh chóng của trí tuệ nhân tạo càng đặt ra những thách thức mới. Hình ảnh, giọng nói hay video có thể được tạo ra với độ chân thực ngày càng cao. Khi công nghệ làm mờ ranh giới giữa thật và giả, niềm tin của công chúng không chỉ bị thử thách bởi lượng thông tin quá lớn, mà còn bởi khả năng phân biệt điều gì đáng tin cậy.

Nhưng công nghệ không phải nguyên nhân duy nhất. Con người thường dễ tiếp nhận những thông tin phù hợp với cảm xúc và định kiến có sẵn. Khi một nội dung làm người xem tức giận, tò mò hoặc hả hê, họ có xu hướng chia sẻ nhanh hơn và kiểm chứng ít hơn. Nhiều người chia sẻ không phải vì đồng tình, mà vì tò mò hoặc muốn phản đối. Nhưng mỗi lượt chia sẻ vẫn có thể tiếp tục mở rộng phạm vi lan truyền của nội dung độc hại. Trong nhiều trường hợp, điều giúp thông tin sai lệch tồn tại không phải sự đồng thuận của cộng đồng, mà chính là sự chú ý mà cộng đồng dành cho nó.

Vì vậy, cuộc cạnh tranh trên không gian số hôm nay không còn đơn thuần là cuộc cạnh tranh về tốc độ đưa tin. Đó là cuộc cạnh tranh về khả năng tạo dựng và duy trì niềm tin. Một thông tin đúng nhưng đến quá muộn có thể mất lợi thế trước tin đồn. Ngược lại, một thông tin nhanh nhưng thiếu kiểm chứng cũng có thể làm tổn hại niềm tin lâu dài. Điều xã hội cần không chỉ là thông tin đến sớm, mà còn là thông tin đúng, đầy đủ bối cảnh và đủ sức thuyết phục.

Niềm tin trong thời đại số vì thế không thể được xây dựng bằng mệnh lệnh hay sự áp đặt. Nó được hình thành từ khả năng minh bạch, đối thoại và giải thích. Trong tiếp nhận chính sách, người dân cần được cung cấp thông tin để hiểu nội dung, căn cứ và những tác động trực tiếp đến đời sống.

Để sự thật không đi sau tin đồn

Trong dòng thác thông tin, sự thật không tự nhiên chiến thắng chỉ vì đó là sự thật. Sự thật cần được kiểm chứng, giải thích và truyền tải bằng những phương thức đủ sức tiếp cận công chúng. Nếu thông tin chính xác đến quá muộn, trình bày khô cứng hoặc không trả lời đúng những điều xã hội đang băn khoăn, khoảng trống ấy rất dễ bị lấp đầy bằng tin đồn và suy diễn. Điều công chúng cần không chỉ là một kết luận, mà còn là căn cứ của kết luận ấy; không chỉ là chủ trương, mà còn là tác động cụ thể đối với đời sống. Sự minh bạch không làm suy yếu niềm tin. Trong truyền thông, việc cung cấp thông tin chậm, thiếu đầy đủ hoặc chưa giải đáp đúng những vấn đề công chúng quan tâm có thể tạo khoảng trống cho tin đồn và suy diễn.

Trong bối cảnh đó, công tác truyền thông không thể chỉ dừng ở việc "đưa thông tin". Quan trọng hơn là giúp công chúng hiểu đúng bản chất của vấn đề, nhận diện bối cảnh và có đủ cơ sở để tự hình thành nhận thức. Truyền thông chính sách cũng cần thay đổi theo hướng gần gũi, dễ hiểu và kịp thời hơn, bởi khoảng cách giữa chính sách và người dân nhiều khi không nằm ở nội dung, mà ở cách truyền đạt.

Đây cũng là lúc vai trò của báo chí chính thống trở nên đặc biệt quan trọng. Ngày nay, báo chí không còn độc quyền cung cấp thông tin. Mạng xã hội, nền tảng số và trí tuệ nhân tạo có thể đưa tin với tốc độ rất nhanh. Nhưng tốc độ chưa bao giờ là giá trị cốt lõi của báo chí; giá trị lớn nhất nằm ở quy trình kiểm chứng, khả năng phân tích, trách nhiệm nghề nghiệp và sự cam kết đối với lợi ích công chúng. Mạng xã hội giúp thông tin lan truyền; còn báo chí có trách nhiệm giúp công chúng hiểu bản chất của thông tin. Nếu nền tảng số tạo ra vô số tiếng nói, thì báo chí phải góp phần xác lập đâu là tiếng nói đáng tin cậy.

Đó cũng là lý do báo chí không nên bước vào cuộc cạnh tranh với mạng xã hội bằng chính thế mạnh của mạng xã hội. Chạy theo sự giật gân, khai thác cảm xúc cực đoan hoặc coi lượt xem là thước đo duy nhất sẽ khiến báo chí đánh mất ưu thế quan trọng nhất của mình: Uy tín. Công chúng không tìm đến một tờ báo chỉ vì tờ báo ấy đăng tin nhanh hơn vài phút. Điều giữ người đọc ở lại lâu dài là niềm tin rằng thông tin đã được kiểm chứng, được đặt trong đúng bối cảnh và được trình bày với tinh thần khách quan, nhân văn.

Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng vì thế không chỉ thể hiện ở những bài viết phản bác trực diện các quan điểm sai trái. Báo chí còn thực hiện nhiệm vụ ấy mỗi khi bảo vệ sự thật trước tin giả, giải thích một chính sách bằng ngôn ngữ dễ hiểu, chỉ ra hạn chế với tinh thần xây dựng, bảo vệ người yếu thế trước sự công kích vô căn cứ và lan tỏa những giá trị tích cực trong đời sống.

Muốn làm được điều đó, báo chí phải tiếp tục đổi mới mạnh mẽ. Làm chủ dữ liệu, trí tuệ nhân tạo và các nền tảng truyền thông mới là yêu cầu tất yếu, nhưng công nghệ chỉ thật sự có ý nghĩa khi phục vụ những giá trị cốt lõi của nghề báo: Trung thực, khách quan, nhân văn và trách nhiệm xã hội. Cùng với báo chí, Các cơ quan nhà nước cũng cần coi việc cung cấp thông tin đầy đủ, kịp thời là một phần của trách nhiệm phục vụ nhân dân. Trong thời đại số, khoảng trống thông tin rất hiếm khi tồn tại lâu. Nếu thông tin chính thống đến chậm, tin đồn thường sẽ đến trước.

Đấu tranh với thông tin sai lệch cũng cần được thực hiện bằng thái độ có văn hóa. Không thể chống cực đoan bằng cực đoan, chống xúc phạm bằng xúc phạm. Điều thuyết phục công chúng cuối cùng vẫn là lập luận, chứng cứ và cách ứng xử văn minh.

Văn hóa là chiếc la bàn của đời sống số

Không thể xây dựng một môi trường số lành mạnh chỉ bằng việc

xóa bỏ nội dung xấu. Công nghệ có thể hỗ trợ phát hiện và xử lý vi phạm, nhưng không thể thay thế khả năng tự nhận diện và tự điều chỉnh của con người. Giải pháp bền vững nhất vẫn là xây dựng một nền văn hóa số, trong đó mỗi người biết sử dụng quyền tự do của mình cùng với ý thức trách nhiệm.

Điều đó bắt đầu từ gia đình và nhà trường. Trẻ em không chỉ cần được trang bị kỹ năng sử dụng công nghệ mà còn phải được rèn luyện khả năng đánh giá nguồn tin, phân biệt sự kiện với ý kiến, nhận diện thao túng thông tin và tôn trọng người khác trên không gian mạng. Gia đình cũng không thể chỉ cấm đoán hay kiểm soát, mà cần đồng hành để hình thành cho con trẻ những chuẩn mực ứng xử ngay từ sớm.

Đối với người trưởng thành, bản lĩnh số thể hiện ở những việc rất giản dị: Biết kiểm chứng trước khi chia sẻ, biết giữ bình tĩnh trước những thông tin gây kích động, không biến nỗi đau của người khác thành nội dung giải trí và sẵn sàng đính chính khi phát hiện mình đã nhầm. Những người có ảnh hưởng trong xã hội càng phải ý thức rõ hơn về trách nhiệm của mình. Một phát ngôn của họ có thể tác động tới nhận thức và hành vi của hàng triệu người. Quyền lực truyền thông vì thế luôn phải đi cùng trách nhiệm xã hội.

Xây dựng văn hóa số cũng không phải là việc riêng của người dùng. Báo chí, doanh nghiệp công nghệ, các nền tảng số, nhà quảng cáo và cơ quan quản lý đều có vai trò trong việc tạo dựng một môi trường thông tin lành mạnh. Công nghệ có thể mở rộng năng lực của con người, nhưng chính văn hóa mới quyết định năng lực ấy được sử dụng theo hướng nào.

Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong kỷ nguyên số, xét đến cùng, không phải là cuộc đối đầu giữa con người và công nghệ. Công nghệ tự nó không tạo ra cái tốt hay cái xấu. Điều quyết định vẫn là hệ giá trị dẫn dắt việc sáng tạo, quản lý và sử dụng công nghệ. Khi công nghệ được đặt trên nền tảng văn hóa, nó có thể trở thành phương tiện lan tỏa tri thức, kết nối cộng đồng, bảo tồn di sản và củng cố niềm tin. Ngược lại, nếu thiếu sự điều chỉnh của đạo đức và trách nhiệm, công nghệ cũng có thể khuếch đại định kiến, tin giả và những biểu hiện cực đoan.

Giữ bản lĩnh giữa dòng thác số, vì thế, không chỉ là biết tự bảo vệ mình trước thông tin sai lệch. Đó còn là khả năng giữ gìn hệ giá trị, bảo vệ sự thật và góp phần xây dựng một môi trường truyền thông lành mạnh cho cộng đồng. Giữa vô vàn luồng thông tin mỗi ngày, công nghệ có thể giúp con người tiếp cận thế giới nhanh hơn, nhưng chỉ văn hóa mới giúp con người nhận ra điều gì đáng tin, điều gì đáng bảo vệ và điều gì xứng đáng được lan tỏa. Khi văn hóa trở thành chiếc la bàn của đời sống số, nền tảng tư tưởng của Đảng sẽ được củng cố không chỉ bằng những cuộc đấu tranh phản bác, mà còn bằng sức mạnh của niềm tin, trách nhiệm và sự đồng thuận trong toàn xã hội. ■ *(Còn tiếp)*

PHÁT HUY HỆ GIÁ TRỊ GIA ĐÌNH VIỆT TRONG KỶ NGUYÊN SỐ

LTS: Gia đình là nơi lưu giữ căn cước văn hóa của một dân tộc. Mọi biến chuyển của gia đình đều tác động đến diện mạo và chất lượng phát triển xã hội. Bước vào kỷ nguyên số, gia đình Việt Nam đứng trước nhiều thách thức: Khoảng cách thế hệ, lối sống cá nhân, sự đứt gãy kết nối và tác động đa chiều từ không gian mạng. Thực tế ấy đòi hỏi phải tiếp tục gìn giữ, phát huy vai trò của gia đình như nền tảng xã hội.

Trong bối cảnh đó, Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam xác định hệ giá trị gia đình gồm bốn giá trị cốt lõi: Ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh. Đây là chuẩn mực của mỗi gia đình Việt, nền tảng hình thành con người Việt Nam và bồi đắp sức mạnh nội sinh quốc gia.

Loạt bài *Phát huy hệ giá trị gia đình Việt trong kỷ nguyên số* không dừng ở nhận diện thách thức, mà tìm giải pháp để hệ giá trị gia đình trở thành chuẩn mực sống, nếp ứng xử và mạch nguồn bền vững trong mỗi mái ấm giữa những chuyển động của thời đại.

Bài 1:

Gia đình trước thách thức của kỷ nguyên số

● **THANH MAI**

Đằng sau những cánh cửa tưởng như bình yên, nếp nhà Việt đang âm thầm chuyển động dưới tác động của nhịp sống hiện đại và công nghệ số. Những khoảng trống trong cấu trúc, chức năng và sự gắn kết giữa các thành viên đòi hỏi nhận diện đúng vấn đề, tìm giải pháp bảo vệ nền tảng của xã hội.

Những chuyển dịch trong gia đình Việt

Gia đình là tế bào của xã hội, môi trường đầu tiên hình thành nhân cách và truyền trao giá trị văn hóa giữa các thế hệ. Tuy nhiên, trong thời kỳ mới, gia đình Việt Nam đang biến đổi sâu sắc về cấu trúc, chức năng và phương thức gắn kết.

Dễ nhận thấy trước hết là quy mô thu hẹp và mô hình gia đình thay đổi. Theo GS.TS Nguyễn Hữu Minh, Chủ tịch Hội Xã hội học Việt Nam, số người trung bình trong mỗi hộ đã giảm từ 5,2 người năm 1979 xuống khoảng 3,6 người năm 2024. Những nếp nhà "tứ đại đồng đường", "tam đại đồng đường" dần nhường chỗ cho gia đình hạt nhân gồm cha mẹ và con cái. Đây là hệ quả của đô thị hóa, công nghiệp hóa, dịch chuyển lao động và thay đổi quan niệm sống. Đáng chú ý, tỷ lệ ly hôn đã tăng gấp 7 lần trong 3 thập kỷ, trong khi các mô hình "phi truyền thống" như gia đình đơn thân, gia đình không con, sống chung không đăng ký kết hôn ngày càng hiện diện rõ hơn.

Quan niệm về hôn nhân và sinh con của một bộ phận giới trẻ cũng đang dịch chuyển. Theo ông Khuất Văn Quý, Phó Cục trưởng Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện (Bộ VHTTDL), hiện có hơn một triệu thanh niên lựa chọn lối sống "không yêu, không kết hôn, không sinh con". Nếu trước đây, kết hôn và sinh con gần như được coi là những cột mốc tất yếu của đời người, thì ngày nay nhiều người trẻ ưu tiên sự độc lập, tự do cá nhân và cuộc sống ít ràng buộc. Xu hướng này cho thấy những chuẩn mực phổ biến về gia đình đang thay đổi.

Chức năng và vai trò của gia đình Việt hiện đại cũng đang dịch chuyển. Theo ông Khuất Văn Quý, chăm sóc và nuôi dưỡng là chức năng quan trọng hàng đầu của gia đình. Thế nhưng, áp lực mưu sinh khiến nhiều cha mẹ dành phần lớn thời gian cho công việc. Khi quỹ thời gian dành cho con ngày càng eo hẹp, không ít gia đình có xu hướng "phó mặc" việc giáo dục, rèn luyện trẻ cho nhà trường hoặc các thiết chế xã hội. Sự thiếu vắng vai trò đồng hành của cha mẹ làm suy giảm chức năng của gia đình với tư cách môi trường đầu tiên hình thành nhân cách và truyền trao giá trị sống.

Gia đình Việt đang chuyển mình trước những biến đổi của thời đại, đặt ra yêu cầu gìn giữ sự gắn kết và phát huy các giá trị cốt lõi Ảnh minh họa

Công nghệ cũng làm thay đổi cách giao tiếp, chia sẻ và gắn kết. TS Trần Thị Hồng, Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu Con người, Gia đình và Giới, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam nhận định: Không gian số mở ra những cách kết nối linh hoạt, giúp gia đình duy trì tương tác, sẻ chia dù cách xa địa lý. Tuy nhiên, sự thuận tiện ấy cũng tạo ra thách thức khi kết nối trực tuyến dần lấn át giao tiếp trực tiếp. Những cuộc trò chuyện và sự quan tâm thể hiện bằng hành động có nguy cơ thưa vắng. Thiếu kỹ năng sử dụng và quản lý không gian mạng còn khiến nhiều gia đình lúng túng trước rủi ro trong bảo vệ trẻ em, định hướng nhận thức, nuôi dưỡng nhân cách và truyền trao giá trị nền tảng.

Nguy cơ đứt gãy các giá trị truyền thống

Những chuyển dịch ấy đang khiến mạch nối các giá trị cốt lõi trong gia đình trở nên mong manh hơn. Già hóa dân số, mức sinh thấp cùng xu hướng kết hôn muộn, sinh ít hoặc không sinh con đang định hình lại diện mạo nếp nhà Việt. Khi gia đình đa thế hệ dần nhường chỗ cho mô hình quy mô nhỏ, cơ hội chung sống, sẻ chia và học hỏi giữa các lớp tuổi cũng thu hẹp. Số trẻ em giảm, lực lượng kế cận ít đi trong khi người cao tuổi ngày một tăng khiến xã hội vừa chịu sức ép về lao động, an sinh, vừa đứng trước nguy cơ gián đoạn quá trình lưu giữ và tiếp nối các giá trị văn hóa, đạo lý. Bởi lòng hiếu thảo, tinh thần trách nhiệm, cách ứng xử và sự sẻ chia thường được bồi đắp từ đời sống chung, qua sự gần gũi và gắn bó hằng ngày trong mỗi mái nhà.

Sự lỏng lẻo trong quan hệ giữa các thành viên cũng làm suy giảm chức năng chăm sóc, gắn kết. GS.TS Nguyễn Hữu Minh cho rằng, mô hình "trẻ cậy cha, già cậy con" đang chịu tác động mạnh từ làn sóng di cư lao động. Nhiều người cao tuổi rơi vào cảnh cô đơn ngay trong ngôi nhà của mình khi con cái đi làm ăn xa; trong khi không ít trẻ em thiếu sự chăm sóc trực tiếp của cha mẹ, phải dựa vào ông bà hoặc người thân. Việc giao một phần vai trò chăm sóc, giáo dục trẻ cho người khác cũng nảy sinh vấn đề mới, bởi kỹ năng, phương pháp của người thay thế có thể chưa đáp ứng yêu cầu hiện đại, đồng thời làm giảm sự đồng hành, giám sát của cha mẹ trong quá trình con trưởng thành.

Đáng lo ngại hơn, sự thiếu hụt một môi trường gia đình giàu yêu thương, định hướng và đồng hành có thể tác động sâu sắc đến nhân cách thế hệ trẻ. Gia đình là môi trường xã hội hóa đầu tiên, nơi trẻ học cách giao tiếp, ứng xử, nhận diện bản thân và tiếp nhận chuẩn mực đạo đức nền tảng. Theo ông Khuất Văn Quý, sự trưởng thành của một đứa trẻ không thể chỉ được nuôi dưỡng bằng điều kiện vật chất, mà còn cần sự hiện diện, lắng nghe và dẫn dắt từ gia đình. Khi cha mẹ bị cuốn vào áp lực mưu sinh, thời gian dành cho con thu hẹp, những cuộc trò chuyện và kết nối cảm xúc dần vắng bóng, trẻ có thể thiếu kỹ năng ứng xử, khả năng điều tiết cảm xúc và nền tảng định hình hệ giá trị cá nhân. Nếu không được bù đắp, những khoảng trống ấy dễ khiến trẻ tìm kiếm sự thay thế từ bên ngoài, trong đó tiềm ẩn ảnh hưởng tiêu cực từ môi trường mạng.

Trong bối cảnh đó, việc xác lập hệ giá trị gia đình với bốn giá trị cốt lõi: Ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh có ý nghĩa đặc biệt trong việc củng cố nền tảng gia đình Việt Nam trước những biến đổi của đời sống hiện đại. Khi những giá trị ấy được chuyển hóa thành nếp sống, cách ứng xử và trách nhiệm của mỗi thành viên, gia đình mới có thể giữ vững vai trò là nơi nuôi dưỡng con người, gìn giữ bản sắc và bồi đắp sức mạnh xã hội. ■ *(Còn tiếp)*

Cú hích trước ASEAN Cup 2026

● VĨNH HY

Chiến thắng 4-0 trước Myanmar không đơn thuần là màn chạy đà hoàn hảo của đội tuyển Việt Nam trước thềm ASEAN Cup 2026, mà còn mang đến nhiều tín hiệu tích cực về chuyên môn. Màn tổng duyệt tại Thái Nguyên bên cạnh việc mang lại niềm vui cho người hâm mộ, còn mở ra nhiều kỳ vọng về hành trình bảo vệ ngôi vương Đông Nam Á của "Những chiến binh sao vàng".

Bộ khung dần định hình, đội tuyển Việt Nam tự tin hướng tới ASEAN Cup 2026

Bộ khung đã lộ diện?

Dù chỉ gặp đối thủ bị đánh giá thấp hơn trong một trận giao hữu, HLV Kim Sang-sik vẫn tung ra đội hình gần như mạnh nhất với sơ đồ giàu sức tấn công. Trên hàng công là bộ ba cầu thủ nhập tịch Xuân Son, Hoàng Hên và Tài Lộc. Ở tuyến giữa, Hoàng Đức và Quang Hải tiếp tục là những cái tên không thể thay thế trong vai trò tổ chức lối chơi. Hai hành lang cánh được giao cho Tiến Anh và Văn Hậu, còn hàng phòng ngự gồm Thành Chung, Nhật Minh và Xuân Mạnh án ngữ trước khung thành của thủ môn Lê Giang Patrik, người có lần đầu bắt chính trong màu áo đội tuyển.

Nhìn vào cách sắp xếp nhân sự cũng như thời lượng thi đấu của các cầu thủ (đội hình chính đá 62 phút trước khi có sự thay đổi đầu tiên), có thể thấy đây nhiều khả năng là bộ khung mà HLV Kim Sang-sik đang hướng tới cho ASEAN Cup 2026. Những cái tên được lựa chọn đều là những cầu thủ có phong độ tốt và đáp ứng yêu cầu chiến thuật của Ban huấn luyện.

Trên hàng công, sự kết hợp giữa Xuân Son, Hoàng Hên và Tài Lộc để lại nhiều tín hiệu tích cực. Bộ ba này phối hợp ăn ý trong bàn mở tỷ số, khi Tài Lộc làm tường để Xuân Son tung cú vô-lê ghi bàn ngay từ phút thứ 5. Đến hiệp 2, Hoàng Hên tiếp tục ghi dấu ấn với cú sút xa đẹp mắt mang về bàn thắng đầu tiên trong màu áo ĐTQG. Chỉ có chút tiếc nuối dành cho Tài Lộc khi anh chưa thể "mở tài khoản", dù hoạt động rất năng nổ, tích cực di chuyển và tạo khoảng trống cho các đồng đội.

Ở tuyến giữa, Hoàng Đức và Quang Hải một lần nữa chứng minh đẳng cấp với khả năng kiểm soát nhịp độ trận đấu. Bộ đôi này giúp tuyển Việt Nam duy trì thế trận áp đảo trong phần lớn thời gian thi đấu, đồng thời tạo ra sự kết nối mạch lạc giữa các tuyến. Hai cầu thủ chạy cánh Tiến Anh và Văn Hậu cũng hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ. Trong đó, Tiến Anh là một trong những gương mặt nổi bật nhất với 2 đường kiến tạo thành bàn cùng khả năng lên công, về thủ bền bỉ.

Myanmar gần như không tạo ra nhiều sức ép, bộ ba ở hàng thủ gồm Thành Chung, Nhật Minh và Xuân Mạnh thi đấu tập trung, giữ cự ly hợp lý và hóa giải hầu hết những pha lên bóng của đối phương. Phía sau, thủ môn Lê Giang Patrik có trận ra mắt khá trọn vẹn. Dù không phải làm việc quá nhiều, anh vẫn để lại dấu ấn bằng những tình huống ra vào hợp lý, khả năng làm chủ vòng cấm và sự tự tin trong các pha xử lý bóng bằng chân.

Dĩ nhiên, chỉ một trận giao hữu là chưa đủ để khẳng định đây sẽ là đội hình chính thức của đội tuyển Việt Nam tại ASEAN Cup 2026. Tuy nhiên, màn trình diễn tại Thái Nguyên cho thấy HLV Kim Sang-sik đã có những nét phác thảo khá rõ ràng về bộ khung của đội tuyển.

Những tín hiệu tích cực

Chiến thắng 4-0 trước Myanmar không chỉ mang ý nghĩa về mặt tỷ số, mà còn đem đến nhiều tín hiệu tích cực cho đội tuyển Việt Nam trước thềm ASEAN Cup 2026. Điều đầu tiên phải nhắc đến chính là món quà ý nghĩa mà đội tuyển dành tặng người hâm mộ. Lần đầu tiên sân vận động Thái Nguyên được tổ chức một trận đấu của ĐTQG và các khán giả đã được chứng kiến màn trình diễn thuyết phục với 4 bàn thắng đẹp mắt cùng lối chơi tấn công áp đảo.

Quan trọng hơn cả là những "thu hoạch" về chuyên môn. HLV Kim Sang-sik mạnh dạn sử dụng đội hình gần như tối ưu với nhiều gương mặt được kỳ vọng sẽ là bộ khung của đội tuyển tại ASEAN Cup 2026. Các cầu thủ đá chính có hơn 60 phút thi đấu cùng nhau, đủ để Ban huấn luyện đánh giá khả năng vận hành chiến thuật, sự kết nối giữa các tuyến cũng như mức độ ăn ý trong từng vị trí.

Bên cạnh đội hình xuất phát, những sự điều chỉnh nhân sự ở hiệp 2 cũng mang lại nhiều tín hiệu khả quan. Các cầu thủ như Đình Bắc, Hai Long, Thành Long, Việt Anh hay Văn Vĩ đều có cơ hội thể hiện năng lực và tạo ra dấu ấn riêng.

Nổi bật nhất là Nguyễn Đình Bắc. Được tung vào sân ở khoảng 30 phút cuối, tiền đạo trẻ thi đấu đầy năng lượng bên hành lang cánh trái, liên tục tạo ra sức ép lên hàng thủ Myanmar. Chính anh mang về quả phạt đền ở phút 90 sau một tình huống đột phá quyết đoán và tự mình thực hiện thành công để ấn định chiến thắng 4-0. Màn trình diễn ấn tượng của Đình Bắc cho thấy anh hoàn toàn đủ khả năng cạnh tranh suất đá chính trên hàng công, nơi vốn đang rất chật chội với sự góp mặt của bộ ba nhập tịch Xuân Son, Hoàng Hên và Tài Lộc. Điều này giúp HLV Kim Sang-sik có thêm nhiều phương án nhân sự, đồng thời tạo ra sự cạnh tranh tích cực trong nội bộ đội tuyển trước giải đấu lớn.

Trước đối thủ bị đánh giá thấp hơn, đội tuyển Việt Nam kiểm soát hoàn toàn thế trận, không phải tiêu tốn quá nhiều sức nhưng vẫn duy trì được cường độ tấn công trong phần lớn thời gian thi đấu. Quan trọng hơn, toàn đội không ghi nhận thêm ca chấn thương nào, giúp Ban huấn luyện yên tâm trước ngày lên đường dự ASEAN Cup 2026.

Khả năng áp đặt thế trận và giải quyết trận đấu gọn gàng cũng là điều HLV Kim Sang-sik kỳ vọng các học trò sẽ tiếp tục phát huy khi gặp những đối thủ yếu hơn ở vòng bảng ASEAN Cup 2026. Nếu duy trì được sự chủ động và hiệu quả như trước Myanmar, đội sẽ tiết kiệm đáng kể thể lực cho chặng đường dài phía trước.

Chiến thắng trước Myanmar không chỉ là màn chạy đà hoàn hảo mà còn là liều thuốc tinh thần quý giá. Với bộ khung đang dần định hình, chiều sâu lực lượng được cải thiện và bầu không khí tự tin trong toàn đội, "Những chiến binh sao vàng" đang sẵn sàng hướng đến hành trình bảo vệ ngôi vương ASEAN Cup 2026. ■

Cơ hội cọ xát cho các kỳ thủ Việt Nam

Từ ngày 23 - 29.7 tại Đà Nẵng sẽ diễn ra Giải cờ tướng giao hữu quốc tế Việt Nam - Quảng Đông (Trung Quốc). Giải đấu do Liên đoàn Cờ Đà Nẵng, Liên đoàn Cờ TP.HCM và Vietnamchess phối hợp tổ chức, hứa hẹn trở thành một trong những sự kiện cờ tướng đáng chú ý nhất trong năm.

Đây là lần đầu tiên Việt Nam tổ chức một giải cờ tướng giao hữu quốc tế theo thể thức đối kháng đồng đội quy mô lớn giữa đội tuyển các danh thủ Việt Nam và đội tuyển Quảng Đông (Trung Quốc). Sự kiện không chỉ đánh dấu bước phát triển mới của cờ tướng Việt Nam mà còn mở ra cơ hội để các kỳ thủ trong nước cọ xát với những đối thủ đến từ một trong những cái nôi mạnh nhất của cờ tướng thế giới.

Trong nhiều năm qua, các kỳ thủ Việt Nam chỉ có dịp gặp những đại diện hàng đầu Trung Quốc tại các giải vô địch thế giới hoặc một số giải quốc tế mở. Vì vậy, màn so tài giữa "Việt Nam Thập Hùng" và "Quảng Đông Thập Hổ" được giới chuyên môn đánh giá là sự kiện hiếm có, mang ý nghĩa quan trọng trong việc kiểm chứng trình độ chuyên môn, tích lũy kinh nghiệm và nâng cao bản lĩnh thi đấu cho các kỳ thủ Việt Nam.

Đội tuyển Việt Nam tham dự giải với lực lượng gồm 12 gương mặt xuất sắc nhất hiện nay. Nổi bật là đương kim vô địch thế giới Lại Lý Huynh, đương kim vô địch quốc gia Hà Văn Tiến, cựu vô địch quốc gia Nguyễn Thành Bảo, cùng nhiều kỳ thủ giàu thành tích.

Trong khi đó, đoàn Quảng Đông mang đến Đà Nẵng đội hình rất chất lượng với nhiều kỳ thủ đang thi đấu tại Giáp Cấp Liên Tái - giải cờ tướng chuyên nghiệp hàng đầu Trung Quốc, cùng các nhà vô địch giải mở và nhiều tài năng trẻ triển vọng. Đặc biệt, trưởng đoàn Quảng Đông là đặc cấp đại sư Lữ Khâm, một trong những huyền thoại của cờ tướng Trung Quốc. Ông từng 5 lần vô địch thế giới, 5 lần đăng quang giải vô địch quốc gia, 11 lần giành Ngũ Dương Cúp và hiện giữ cương vị Phó Chủ tịch Hiệp hội Cờ tướng Trung Quốc. Sự góp mặt của Lữ Khâm không chỉ nâng cao chất lượng chuyên môn mà còn tạo sức hút lớn với người hâm mộ cờ tướng Việt Nam.

Không chỉ dừng lại ở chuyên môn, Ban tổ chức còn sắp xếp nhiều hoạt động giao lưu văn hóa, nhằm tăng cường sự gắn kết, thúc đẩy tình hữu nghị giữa các kỳ thủ Việt Nam và Trung Quốc.

BẢO ANH

Khi bóng đá trở thành cỗ máy doanh thu khổng lồ

● KHẢI HƯNG

Liên đoàn Bóng đá thế giới (FIFA) dự kiến công bố mức doanh thu kỷ lục 15 tỉ USD từ World Cup 2026, vượt xa mục tiêu 11 tỉ USD đặt ra trước giải đấu. Con số này, nếu được xác nhận chính thức, không chỉ đánh dấu một kỳ World Cup thành công vượt bậc về mặt thương mại, mà còn tiếp tục đặt ra câu hỏi lớn về ranh giới giữa phát triển bóng đá toàn cầu và xu hướng thương mại hóa ngày càng mạnh mẽ của giải đấu lớn nhất hành tinh.

World Cup đã giúp "các nhà đầu tư" thu về 15 tỉ USD

"Sân chơi" thương mại khổng lồ

Chủ tịch FIFA Gianni Infantino đã thông báo với các liên đoàn thành viên về mức tăng doanh thu này vào cuối tuần qua. Ban đầu, FIFA dự kiến thu về khoảng 11 tỉ USD, song doanh thu thực tế được cho là sẽ đạt 15 tỉ USD, tương đương khoảng 11,2 tỉ bảng Anh. Nguồn tăng trưởng đáng kể đến từ nhiều mảng kinh doanh, trong đó dịch vụ tiếp đãi khách VIP, khách sạn, vé và đặc biệt là thị trường vé thứ cấp được cho là đóng vai trò quan trọng. Trên thị trường bán lại chính thức, FIFA thu 15% từ người mua và 15% từ người bán, tạo nên một nguồn thu lớn trong bối cảnh nhu cầu theo dõi các trận đấu đỉnh cao tăng mạnh.

World Cup 2026 là kỳ giải đầu tiên có 48 đội tuyển tham dự và tổng cộng 104 trận đấu, được đồng tổ chức tại Mỹ, Canada và Mexico. Quy mô mở rộng đồng nghĩa với nhiều trận đấu hơn, nhiều khán giả hơn, nhiều giờ phát sóng hơn và nhiều cơ hội thương mại hơn. Từ góc độ kinh tế thể thao, mô hình này cho thấy sức mạnh thương mại đặc biệt của World Cup. Với lượng trận đấu tăng mạnh so với thể thức cũ, FIFA có thêm không gian để bán bản quyền truyền hình, tài trợ, quảng cáo, vé và các gói trải nghiệm cao cấp. Tạp chí *Forbes* nhận định, World Cup 2026 là giải đấu lớn nhất trong lịch sử, kéo dài 39 ngày và được tổ chức trên ba quốc gia, tạo ra một "sân chơi" thương mại khổng lồ.

Số tiền thưởng cũng tăng đáng kể. FIFA đưa ra quỹ thưởng kỷ lục 655 triệu USD, tăng 50% so với kỳ World Cup trước, trong đó đội vô địch nhận 50 triệu USD. Điều đó cho thấy nguồn thu tăng không chỉ làm giàu cho tổ chức điều hành, mà còn có thể mở rộng phân bổ tài chính cho các liên đoàn và đội tuyển tham dự. Nhiều khả năng các liên đoàn bóng đá thành viên sẽ được hưởng lợi từ việc FIFA mở rộng quỹ phân phối doanh thu World Cup, dù chi tiết cụ thể chưa được hoàn tất. Chính triển vọng gia tăng lợi ích tài chính này được cho là sẽ củng cố thêm vị thế của Chủ tịch Gianni Infantino trong nội bộ FIFA.

Nhiều vấn đề cần nhìn nhận

Doanh thu kỷ lục của FIFA không thể tách rời khỏi câu chuyện giá vé. Trong suốt giải đấu, giá vé và chính sách bán vé đã gây nhiều tranh luận, nhất là khi FIFA áp dụng cơ chế giá linh hoạt và khai thác mạnh thị trường thứ cấp. Đáng chú ý, trước trận chung kết giữa Tây Ban Nha và Argentina tại New Jersey, các gói tiếp đãi VIP vẫn được niêm yết trên cổng bán vé FIFA. Đáng chú ý, vé khu vực "trophy lounge" được rao bán với giá 34.500 USD/người, tương đương gần 1 tỉ đồng.

Những con số này phản ánh xu thế ngày càng rõ: World Cup không chỉ là một giải thể thao, mà còn là sản phẩm giải trí cao cấp, được định giá theo quy luật thị trường ở những nơi có sức mua lớn. Về mặt thương mại, đó là thành công. Nhưng về mặt văn hóa bóng đá, đây là vấn đề cần suy ngẫm. Một giải đấu được xem là ngày hội của toàn thế giới sẽ ra sao nếu những khán đài đẹp nhất ngày càng thuộc về nhóm khán giả có khả năng chi trả rất cao?

Một hệ quả khác của thành công thương mại là khả năng Mỹ tiếp tục trở thành điểm đến hấp dẫn cho các sự kiện bóng đá lớn. Mức doanh thu bùng nổ có thể làm tăng cơ hội Mỹ đăng cai một kỳ World Cup khác trong tương lai gần, với giải đấu tiếp theo mở thầu là World Cup 2038. Tại một buổi tiếp đón hôm thứ Sáu, Tổng thống Mỹ Donald Trump cho biết đất nước này muốn được chọn đăng cai lần nữa và phát biểu: "Các bạn nên chọn Hợp chúng quốc Hoa Kỳ một lần nữa. Lần này chúng ta sẽ loại Canada và Mexico ra". Ngoài World Cup, Mỹ cũng đã có các cuộc trao đổi với FIFA về khả năng đăng cai FIFA Club World Cup 2029. Điều này cho thấy sau World Cup 1994 và World Cup 2026, thị trường Bắc Mỹ tiếp tục được nhìn nhận như vùng đất giàu tiềm năng thương mại hàng đầu của bóng đá thế giới.

Không thể phủ nhận nguồn thu lớn giúp FIFA có thêm nguồn lực phát triển bóng đá toàn cầu, mở rộng hỗ trợ các liên đoàn, tăng tiền thưởng và phát triển các chương trình cơ sở. Nhưng song song với đó, World Cup vẫn phải giữ được căn tính cốt lõi: Là ngày hội của người hâm mộ, không chỉ là một đại tiệc thương mại dành cho nhóm khán giả cao cấp.

Kỷ lục 15 tỉ USD vì thế là một cột mốc lớn, nhưng cũng là một lời nhắc nhở. Bóng đá hiện đại đang đi rất xa trên con đường thương mại hóa. Điều quan trọng là làm sao để doanh thu khổng lồ ấy quay trở lại phục vụ bóng đá, mở rộng tiếp cận, nâng cao chất lượng phát triển ở các khu vực còn khó khăn, chứ không chỉ tạo nên những sân khấu ngày càng đắt đỏ.

World Cup 2026 đã cho thấy sức hút vô song của bóng đá. Nhưng khi ánh đèn chung kết khép lại, câu hỏi còn lại không chỉ là đội nào nâng cúp, mà còn là: Bóng đá sẽ dùng cỗ máy doanh thu ấy để nuôi dưỡng tương lai hay để tiếp tục đẩy ngày hội của số đông xa hơn khỏi số đông? ■

Bóng chuyền nữ sẵn sàng chinh phục SEA V.League 2026

Đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam đang bước vào giai đoạn hoàn thiện khâu chuẩn bị cuối cùng trước khi bước vào chặng 1 Giải bóng chuyền nữ SEA V.League 2026, diễn ra từ ngày 31.7 đến 2.8 tại Nhà thi đấu Đông Anh (Hà Nội). Sau quyết định điều chỉnh địa điểm đăng cai từ Ninh Bình về Đông Anh, Ban tổ chức đã khẩn trương hoàn tất các điều kiện cơ sở vật chất nhằm mang đến một sân chơi chất lượng cho bốn đội tuyển gồm Việt Nam, Thái Lan, Philippines và Indonesia.

Là đội chủ nhà, tuyển nữ Việt Nam nhận được sự kỳ vọng rất lớn từ người hâm mộ. Dưới sự dẫn dắt của huấn luyện viên Nguyễn Tuấn Kiệt, đội tuyển đã có quá trình tập huấn và thi đấu quốc tế nhằm nâng cao chuyên môn, đồng thời rà soát lực lượng trước giải đấu quan trọng của khu vực. Mục tiêu của Ban huấn luyện không chỉ là bảo vệ ngôi vô địch mà còn tiếp tục xây dựng đội hình hướng đến các đấu trường lớn hơn trong thời gian tới.

Sức mạnh của đội tuyển Việt Nam vẫn được đặt nhiều kỳ vọng vào những gương mặt giàu kinh nghiệm như Thanh Thúy, Bích Thủy cùng dàn vận động viên trẻ đang trưởng thành nhanh chóng. Khả năng tấn công đa dạng, lối chơi gắn kết cùng tinh thần thi đấu quyết tâm là những yếu tố giúp tuyển nữ Việt Nam nhiều lần tạo nên khác biệt trước các đối thủ trong khu vực. Tuy nhiên, thử thách lớn nhất vẫn là đội tuyển Thái Lan - đối thủ sở hữu trình độ và kinh nghiệm quốc tế hàng đầu Đông Nam Á.

Việc thi đấu trên sân nhà được xem là lợi thế đáng kể đối với thầy trò huấn luyện viên Nguyễn Tuấn Kiệt. Nhà thi đấu Đông Anh từng nhiều lần tổ chức các giải đấu quốc gia và quốc tế, đáp ứng tốt các yêu cầu về chuyên môn cũng như phục vụ khán giả. Sự cổ vũ của đông đảo người hâm mộ Thủ đô được kỳ vọng sẽ tiếp thêm động lực để các cô gái Việt Nam thi đấu tự tin, phát huy tối đa khả năng trước những đối thủ cạnh tranh trực tiếp.

SEA V.League đã trở thành giải đấu thường niên có chất lượng chuyên môn cao, giúp các đội tuyển trong khu vực tích lũy kinh nghiệm và chuẩn bị cho các giải đấu châu lục. Đối với đội tuyển nữ Việt Nam, đây không chỉ là cơ hội bảo vệ danh hiệu mà còn là dịp kiểm nghiệm lực lượng, hoàn thiện chiến thuật và tạo đà tâm lý trước những giải đấu quốc tế trong năm 2026.

Với sự chuẩn bị kỹ lưỡng về chuyên môn, lợi thế sân nhà cùng sự đồng hành của người hâm mộ, Thanh Thúy và đồng đội đang hướng đến một kỳ SEA V.League 2026 thành công.

K.TUẤN

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Xu hướng tiêu dùng mới và triển vọng tăng trưởng kinh tế

● HỒNG NHUNG

Người tiêu dùng, đặc biệt là giới trẻ, đang thay đổi cách chi tiêu và ưu tiên những món hàng mang giá trị tinh thần. Thay vì chạy theo thương hiệu xa xỉ, họ sẵn sàng đầu tư vào những trải nghiệm mang lại cảm xúc, sự bình yên và sức khỏe tinh thần. Xu hướng tiêu dùng trải nghiệm vì thế đang định hình lại hành vi mua sắm và trở thành động lực mới của tăng trưởng kinh tế toàn cầu.

Người tiêu dùng thích thú mua sắm những món hàng yêu thích — Ảnh minh họa: AI

Trên thế giới, xu hướng chi tiêu theo cảm xúc đang thúc đẩy người tiêu dùng chi tiền cho những món hàng nhỏ hoặc trải nghiệm vui vẻ để tìm kiếm sự chữa lành trong thời kỳ kinh tế khó khăn, khi thu nhập và triển vọng việc làm trở nên bấp bênh.

Tại Trung Quốc, các khảo sát cho thấy sự chuyển dịch lớn hơn trong sở thích tiêu dùng đó là từ thỏa mãn nhu cầu vật chất sang nhu cầu cảm xúc. Người tiêu dùng thích thú mua sắm các sản phẩm như chuỗi hạt cầu an và đá năng lượng, thúc đẩy thị trường tăng trưởng mạnh. Chiếc vòng hiệu lấp lánh trên cổ tay không chỉ là một món trang sức đắt tiền, mà còn được xem như một món đồ phong thủy may mắn để giải toả căng thẳng, mang đến hành trình chữa lành và tìm lại sự cân bằng.

Với nhiều người tiêu dùng, giá trị của một khoản chi giờ đây không còn nằm ở việc sở hữu món đồ xa xỉ, mà ở cảm xúc, trải nghiệm và ý nghĩa tinh thần mang lại. Chính sự thay đổi này đang tạo nên làn sóng tiêu dùng trải nghiệm, định hình lại hành vi mua sắm và mở ra hướng tăng trưởng mới cho thị trường.

Tại Hàn Quốc, xu hướng tiêu dùng theo cảm xúc cũng bao gồm cả những trải nghiệm như buổi gặp gỡ người hâm mộ hay chương trình đại nhạc hội, cho thấy một góc nhìn khác về chi tiêu chữa lành. Trung bình mỗi năm, một người hâm mộ Hàn Quốc chi hơn 2.000 USD cho các hoạt động liên quan tới thần tượng.

Ở các nước như Pháp, Hy Lạp... các khách sạn và khu nghỉ dưỡng hướng đến chăm sóc sức khoẻ cũng chú trọng đầu tư. Du lịch bền vững và sử dụng các liệu pháp như âm nhạc, hội họa, thiền… đã trở thành xu hướng quen thuộc cho du khách khi họ sẵn sàn chi tiền để chữa lành và chăm sóc sức khoẻ.

Tại Mỹ, báo cáo "Future of Wellness 2025" của tập đoàn McKinsey & Company ghi nhận quy mô thị trường chăm sóc sức khỏe toàn diện nói chung đã chạm mốc khoảng 2.000 tỉ USD, trong đó Gen Z và Millennials đóng góp đến hơn 41% tổng chi tiêu cho toàn ngành. Trong khảo sát của NCSolutions tại Mỹ, 62% người tiêu dùng xem việc mua sắm là niềm vui và là một phần của quá trình chăm sóc bản thân. Trong khi đó, 94% người lựa chọn cách thưởng cho bản thân bằng một món ăn vặt hay đồ lưu niệm nhỏ xinh.

Điều đó cho thấy người tiêu dùng đặc biệt là giới trẻ ngày càng yêu thích các trải nghiệm tinh thần, ưu tiên những hoạt động giúp giảm căng thẳng, cân bằng cảm xúc và nâng cao chất lượng cuộc sống.

Điều đáng chú ý, xu hướng này không chỉ góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế của ngành hàng xa xỉ, mà còn mở ra một "mỏ vàng" mới trị giá hàng tỉ USD, tạo dư địa phát triển cho các thương hiệu toàn cầu. Sự bắt nhịp của các doanh nghiệp trước xu hướng tiêu dùng mới đã góp phần thúc đẩy thị trường này phát triển mạnh mẽ.

Bên cạnh việc đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của người tiêu dùng, các doanh nghiệp cũng không ngừng đổi mới, cá nhân hóa trải nghiệm và ứng dụng công nghệ để tạo ra những sản phẩm phục vụ thị hiếu của khách hàng. Sự nhạy bén của các nhà mốt xa xỉ hàng đầu thế giới bắt nhịp với xu hướng tò mò thích thú và tiêu dùng "chữa lành" của khách hàng đã cho thấy khả năng thích ứng nhanh với những thay đổi trong hành vi tiêu dùng hiện đại.

Chẳng hạn như trào lưu tìm đến tâm linh của giới trẻ Trung Quốc, đã thúc đẩy thương hiệu trang sức cao cấp thuộc tập đoàn xa xỉ Kering của Pháp, Qeelin ra mắt các bộ sưu tập lấy cảm hứng từ chiếc hồ lô Wulu, biểu tượng truyền thống của sự trường thọ và tài lộc trong văn hóa Trung Hoa. Tương tự, những thiết kế cỏ bốn lá Alhambra của Van Cleef & Arpels hay biểu tượng ngôi sao may mắn của Dior trong bộ sưu tập Rose des Vents cũng được người trẻ săn đón như "lá bùa hộ mệnh" và thường mang theo trong các buổi phỏng vấn xin việc. Tiếp đến là thương hiệu cà phê nổi tiếng toàn cầu Starbucks, cũng tận dụng xu hướng mua sắm chính là "tự yêu bản thân" để kích cầu sức mua từ khách hàng.

Bởi lẽ đó, việc chi tiền cho những món hàng nhỏ, trải nghiệm vui vẻ, các cuộc gặp thần tượng hay kỳ nghỉ dưỡng chăm sóc sức khỏe không chỉ đáp ứng nhu cầu tận hưởng cuộc sống của người tiêu dùng mà còn tạo thêm động lực cho tăng trưởng kinh tế thông qua việc kích thích chi tiêu, mở rộng nhu cầu đối với các ngành dịch vụ và tạo động lực phát triển kinh tế toàn cầu. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Cú hích quan trọng

● LAM SA

Thái Lan dự kiến triển khai ba chương trình kích cầu du lịch mới trị giá 2,45 tỉ baht, nhằm vực dậy nhu cầu đi lại, thúc đẩy chi tiêu trong nước và thu hút thêm du khách quốc tế. Ba chương trình nếu được phê duyệt, kỳ vọng tạo ra giá trị kinh tế 56 tỉ baht.

Ba chương trình được Bộ Du lịch và Thể thao Thái Lan dự kiến triển khai gồm hỗ trợ chi phí du lịch nội địa, giảm giá vé máy bay trong nước và trợ cấp các chuyến bay quốc tế. Theo Bộ trưởng Du lịch và Thể thao Surasak Phancharoenworakul, việc đề xuất ba chương trình này là biện pháp cần thiết trong bối cảnh ngành Du lịch phải đối mặt với sức ép từ cạnh tranh quốc tế và những bất ổn kinh tế.

Đáng chú ý nhất là chương trình "Người Thái khám phá Thái Lan" trị giá 1,75 tỉ baht, trong đó 50% chi phí lưu trú được hỗ trợ cho khách du lịch nội địa. Tổng cục Du lịch Thái Lan dự kiến phân bổ 500.000 ưu đãi trong giai đoạn đầu, mỗi người được hưởng tối đa năm ưu đãi, với mức hỗ trợ tối đa 3.000 baht cho mỗi lần đặt chỗ. Bên cạnh đó, du khách còn được nhận phiếu giảm giá 500 baht để sử dụng tại nhà hàng, điểm tham quan, cửa hàng địa phương, dịch vụ cho thuê xe và các tour du lịch.

Việc thiết kế chính sách theo hướng hỗ trợ đồng thời cả chi phí lưu trú và các khoản chi tiêu liên quan, cho thấy Thái Lan không chỉ muốn người dân đi du lịch nhiều hơn, mà còn muốn kéo dài thời gian lưu trú và tăng mức chi tiêu tại các địa phương. Với giao dịch được thực hiện thông qua ứng dụng Pao Tang, chương trình được kỳ vọng tạo ra giá trị kinh tế 32 tỉ baht và mang về 1,66 tỉ baht tiền thuế.

Trong khi đó, chương trình "Bay Thái Lan - Trọn vẹn cảm xúc" trị giá 200 triệu baht sẽ giảm giá 400.000 chỗ ngồi trên các chuyến bay nội địa. Mức giảm là 400 baht cho các chuyến đến thành phố hạng nhất và 600 baht cho các điểm đến hạng hai. Chính sách này có thể góp phần phân bổ lại dòng khách, giảm sự tập trung vào những trung tâm du lịch truyền thống và thúc đẩy nhu cầu khám phá các điểm đến mới.

Ở hướng đối ngoại, chương trình "Kết nối hàng không Thái Lan" trị giá 500 triệu baht tập trung vào việc thu hút khách quốc tế. Chính phủ dự kiến trợ cấp 600 chuyến bay thuê bao, đưa khoảng 87.000 du khách nước ngoài đến Thái Lan, đồng thời triển khai các chiến dịch tiếp thị chung nhằm thu hút ít nhất 400.000 khách quốc tế.

Trong cuộc đua thu hút du khách, chính sách hỗ trợ chỉ là bước khởi đầu. Thái Lan sẽ cần bảo đảm rằng nguồn ngân sách 2,45 tỉ baht không chỉ tạo ra những chuyến đi ngắn hạn, mà thực sự chuyển hóa thành sức mua, doanh thu cho doanh nghiệp địa phương và động lực tăng trưởng bền vững cho ngành Du lịch. Nếu được triển khai đúng thời điểm, ba chương trình có thể trở thành cú hích quan trọng cho thị trường. ■

Chuyên gia bàn cách bảo vệ di sản thế giới

Hơn 80 chuyên gia quốc tế và nhà quản lý di sản đã tập trung tại Busan, Hàn Quốc, tham dự Diễn đàn các nhà quản lý Di sản Thế giới lần thứ 8, nhằm thảo luận các giải pháp bảo vệ những địa điểm lịch sử trước sức ép từ đô thị hóa, biến đổi khí hậu và phát triển khu vực.

Với chủ đề "Kết nối và Giao tiếp", sự kiện tập trung thúc đẩy mô hình bảo tồn bền vững, trong đó cộng đồng địa phương giữ vai trò trung tâm. Diễn đàn cũng đề cập các giải pháp giảm thiểu rủi ro thiên tai, dựa trên kinh nghiệm ứng phó sau trận động đất tại Gyeongju năm 2016…

KHẢ HÂN